Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Junij 2026
Letnik 11, številka 5



Iz tokratne vsebine:

Pogovor s Saro Jerant
stran 3–6

Srebrno priznanje v Osijeku
stran 13

Nov župnijski dom v Šmartnem pri Litiji
stran 14

Športno društvo Sokoli: od rekreacije do skupnosti
stran 20

ISSN 2463-8579

Država se prične v ogledalu



Rojstni dan naše lepe države vedno ponudi priložnost za razmislek o njenem trenutnem stanju in morebitnih željah za prihodnost. Skozi leta se nikakor ne morem otresti občutka, da bi lahko v naši domovini doprinesli in dosegli več, kot smo. Ne govorim o infrastrukturi, moje mnenje na tem področju že poznate. Pogrešam sodelovanje. V politiki razvojna vprašanja v dobrobit domovine ne bi smela biti pogojena z barvo, smerjo ali čem podobnim, temveč enotna vizija skupine ljudi, ki jih za boljšo prihodnost v naši deželi vodi jasen, skupen cilj. Pogrešam odgovornost. Na svoji funkciji lahko v živo opazujem, kako interesni lobiji na posameznih področjih hromijo napredek, po drugi strani pa predstavniki teh interesnih skupin popolnoma javno in brez sramu pridigajo, kaj vse je narobe v tej državi. Pogrešam poštenost. Zgodovinsko smo bili ustrojeni, da je država nekje tam zunaj, da se oblastnika, če je le mogoče, prinese naokoli. Čeprav se navzven strinjamo, da je to problem, duh Martina Krpana ostaja med nami. Pogrešam spoštovanje. Na vseh področjih so besede gospa, gospod, spoštovani, se opravičujem ... zmeraj redkeje slišane. Hierarhija s tem postaja anarhija. Pogrešam iskrenost. Odkrito priznavanje razmer in pogojev, ki so nam nudeni, je osnova, da smo bodisi zadovoljni ali nezadovoljni. Pogrešam pogum, ki je potreben, da se zgoraj navedeno lahko spremeni.

Kje se torej prične država? Po mojem skromnem mnenju ob pogledu v ogledalo.

Draga Slovenija, vse najboljše!

Na tem mestu vas prav lepo vabim na Staretov trg v Šmartnem, kjer se bomo srečali in družili na že poznanem dogodku Sloveniji za rojstni dan. Podrobnosti si lahko ogledate v spodnjem vabilu.

Vaš župan, Blaž Izlakar



Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla julija 2026, pričakujemo najkasneje do nedelje, **28. 6. 2026**, na elektronski naslov uredništva: **krajevnenovice@bogensperk.si**. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:
Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Uroš Pušnik in Aleš Kralj

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
Delo na travniku

Foto:
Arhiv Kmetijskega posestva Grmače

Prelom in tisk:
Četisk, d. o. o.
Bežigrajska cesta 5
3000 Celje

https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579



Kmetijsko posestvo Grmače: pomemben steber kmetijstva v naši občini

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

Kmetijstvo predstavlja eno izmed temeljnih gospodarskih dejavnosti in ima pomembno vlogo tudi v naši občini, v kateri prevladujejo predvsem manjše družinske kmetije. Brez pridnih kmečkih rok ne bi imeli lokalno pridelanih živil, strma hribovita pobočja pa bi že zdavnaj prerasel gozd. Med pomembnejšimi nosilci kmetijstva v naših krajih je Kmetijsko posestvo Grmače, ki deluje v okviru Kmetijsko-gozdarske zadruge Litija. Njegovo delovanje nam bo podrobneje predstavila vodja Sara Jerant.

Gospodična Jerant, v imenu uredništva se vam zahvaljujem za vaš prijazen odziv na naše povabilo. Prepričan sem, da naju čaka zelo zanimiv pogovor. Toda preden se posvetiva glavnim temam, se najprej nekoliko ozriva v preteklost. Kdaj je bilo ustanovljeno Kmetijsko posestvo Grmače in kdaj je postalo del KGZ Litija?

Najprej bi se lepo zahvalila za povabilo. Zdi se mi zelo pomembno, da se zavedamo pomena kmetijstva v našem okolju, saj brez pridnih kmetovalcev ne bi imeli kakovostne lokalno pridelane hrane in urejene kulturne krajine.

Zgodovina KGZ Litija sega v leto 1948, ko je 47 kmetov iz Litije in bližnje okolice na svojem občnem zboru ustanovilo zadrugo. Kasneje se je na področju današnje KGZ Litija na enak način ustanovilo še šest zadrug: Šmartno, Kostrevnica, Vače, Kresnice, Sava in Polšnik.

Leta 1960 je nato prišlo do združitve teh zadrug ter posestev Ponoviče in Grmače v enotno Kmetijsko zadrugo Litija, katere del je Kmetijsko posestvo Grmače še danes.

Kdaj se je začela vaša službena pot na Kmetijskem posestvu Grmače? Katere naloge ste opravljali, preden ste prevzeli mesto vodje?

V KGZ Litija sem se zaposlila v začetku leta 2024. Svojo pot sem začela kot namestnica vodje in sem se zelo hitro vključila tako v organizacijo dela kot tudi v širše delovanje posestva.

V tem času sem skupaj z gospo Mijo Sirk, ki je bila odlična mentorica, pridobila ogromno novega znanja, predvsem na področju računovodstva, odkupa, administracije ter vseh internih procesov, ki so pomembni za uspešno delovanje tako velikega kmetijskega sistema.

Pred tem sem delovala kot vodja na farmi Prestranek in kmetiji Žgajnar v Postojni, kjer sem si nabrala veliko praktičnih izkušenj pri organizaciji dela, vodenju zaposlenih, skrbi za živali ter vsakodnevnem usklajevanju dela na farmi.

Menim, da mi je prav kombinacija praktičnega dela na terenu in kasnejšega vpogleda v organizacijski ter administrativni del dala široko razumevanje delovanja sodobnega kmetijskega posestva.

Danes mi to zelo pomaga pri sprejemanju odločitev, organizaciji ekipe in iskanju rešitev, ki so dobre tako za živali kot tudi za dolgoročno uspešnost posestva.

Vodenje kmetijskega posestva je gotovo zahtevno. Kateri so največji izzivi pri vašem vsakodnevnem delu?

Rekla bi, da je vodenje kmetijskega posestva predvsem velika odgovornost, hkrati pa tudi delo, ki ga moraš res opravljati s srcem. Če delaš v dobrem kolektivu in vidiš rezultate svojega dela, potem tudi zgodnje vstajanje in dolgi dnevi niso težava.

Sama sem zelo rada prisotna med sodelavci in pri vsakodnevnem delu. Pomembno mi je, da ljudem pomagam, da skupaj rešujemo težave in da na posestvu vlada dober odnos, saj sem prepričana, da dobra ekipa pomeni tudi boljše rezultate. Na našem posestvu imamo res povezan kolektiv, med seboj si pomagamo, se znamo pošaliti in ustvarjati dobro delovno vzdušje, kar je pri tako zahtevnem delu zelo pomembno.

Moje delo na posestvu je zelo razgibano in vsak dan prinese nove izzive. Dan običajno začnem s pregledom stanja na farmi – pregledam živali, hleve, spremljam zdravstveno stanje in reprodukcijo, telitve ter načrtujem organizacijo dela zaposlenih. Vedno skušam biti prisotna tam, kjer je potrebno, in pravočasno opaziti morebitne težave, da jih lahko hitro rešimo. Poleg dela na terenu pa velik del mojega dela predstavlja tudi organizacijski in administrativni del. Skrbim za usklajevanje dela, dokumentacijo, računovodske zadeve, plače zaposlenih, odkup živine in mleka ter številne druge naloge, ki so potrebne za nemoteno delovanje posestva.

Menim, da mora vodja znati združevati organizacijo, odgovornost in delo z ljudmi. Sama si prizadevam, da imam stvari pod nadzorom, hkrati pa, da sodelavci vedo, da se lahko name vedno obrnejo po pomoč ali podporo.

Grmaško posestvo se ukvarja tako z živinorejo kot poljedelstvom. Kakšni so po vašem mnenju pogoji za kmetijstvo v našem okolju?

Če lahko primerjam pogoje v Postojni, kjer sem delala pred prihodom na Grmače, in pogoje tukaj v Šmartnem, lahko rečem, da imamo za kmetijstvo zelo dobre pogoje, predvsem na področju poljedelstva in pridelave krme.

Na našem območju prevladujejo ilovnato-glinena tla, ki dobro zadržujejo vlago, kar je v današnjih vremenskih razmerah velika prednost. Ob reki Savi imamo tudi precej naplavinskih površin, ki so zelo rodovitne in omogočajo dobro pridelavo tako koruze kot travinja.

Tudi podnebne razmere so za našo dejavnost ugodne. Imamo razmeroma veliko padavin, kar pomeni dovolj vlage za kakovostno pridelavo koruzne silaže in voluminozne krme za živali. Seveda pa vsako območje prinaša tudi določene izzive. Ker ležimo v dolini reke Save, imamo pogosto jutranjo roso in meglo, kar nam lahko predvsem v času košnje nekoliko oteži spravilo krme in vpliva na optimalen čas spravila.

Kljub temu menim, da imamo v našem okolju zelo dobre pogoje za razvoj živinoreje in poljedelstva, pomembno pa je, da znamo naravne pogoje dobro izkoristiti ter se hkrati prilagajati vremenskim spremembam in sodobnim izzivom v kmetijstvu.

Kolikšna je skupna obdelovalna površina vašega posestva in kateri so vaši glavni proizvodi?

Na Kmetijskem posestvu Grmače se ukvarjamo tako z živinorejo kot poljedelstvom. Na posestvu imamo približno 400 glav govedi, okoli 16.000 puranov ter nekaj drobnice.





Naša glavna dejavnost je prireja mleka, pri čemer letno pridelamo več kot 2 milijona litrov mleka. Poleg tega se kot kooperanti Perutnine Ptuj ukvarjamo tudi z rejo puranov.

Skupno obdelujemo približno 160 hektarjev površin, od tega okoli 60 hektarjev trajnih travnikov in pašnikov ter približno 100 hektarjev njivskih površin. Velik poudarek namenjamo pridelavi kakovostne domače krme, saj menimo, da je prav dobra krma osnova za zdrave živali in kakovostno prirejo mleka.

Vsako leto posejemo 50–55 hektarjev koruze za silažo, nekaj hektarjev ječmena, preostale površine pa namenimo travno-deteljnim mešanicam in travinju. Letno pridelamo približno 3.000 ton koru-

zne silaže, okoli 1.500 ton travne silaže, 35–40 ton ječmena ter nekaj več kot 100 ton sena.

Naš cilj je, da smo pri pridelavi krme čim bolj samooskrbni, saj želimo zagotavljati stabilno in kakovostno prehrano za živali ter čim bolj učinkovito in trajnostno delovanje posestva.

Ali svoje proizvode prodajate zgolj doma ali tudi izvažate v tujino?

Poleg lastne prireje mleka in reje živali izvajamo tudi odkup mleka ter živine od naših članov in okoliških kmetov.

Skupno mleko Kmetijskega posestva Grmače ter naših članov zadruge tržimo preko združenja Mlekop, ki trži tako na slovenskem kot tudi na tujih trgih, predvsem v Italiji in na Hrvaškem.

Pri odkupu živine zelo dobro sodelujemo z lokalnimi kmeti in rejci. Letno odkupimo preko 1000 glav živine. Del živine ostane na slovenskem trgu, kjer sodelujemo s podjetji, kot so Postojnske mesnine, Meso Kamnik in Loške mesnine, del pa je namenjen tudi izvozu v tujino.

Naš cilj ni zgolj količina proizvodnje, ampak predvsem kakovost, zanesljivost in dolgoročno uspešno sodelovanje skozi celotno verigo – od pridelave krme pa vse do končnega proizvoda.

Pri obdelovanju tako velikih površin zagotovo potrebujete precej delovne sile. Koliko ljudi je trenutno zaposlenih na grmaškem posestvu in kakšne so njihove naloge?

Pri tako velikem sistemu, kot je naše posestvo, je zelo pomembna dobra ekipa. Ne gre samo za obdelovanje površin, ampak predvsem za veliko odgovornost in vsakodnevno skrb za živali, zato brez predanih sodelavcev takšno posestvo ne bi moglo delovati.

Trenutno nas je zaposlenih 14 in vsak član ekipe ima zelo pomembno vlogo. Del ekipe skrbi predvsem za živali – za molžo, oskrbo krav po telitvi, telet in mlade živine ter rejo puranov. Molža pri nas poteka dvakrat dnevno, poleg tega imamo tudi posebno oskrbo bolnih živali in krav po telitvi, kar zahteva veliko natančnosti in odgovornosti.

Pomemben del so tudi strojniki, ki skrbijo za krmljenje živali, delo na poljih, pripravo krme, vzdrževanje mehanizacije, popravila in številna druga opravila, brez katerih bi delo na posestvu hitro zastalo. Poleg tega imamo tudi delovodje, ki skrbijo za organizacijo posameznih področij in usklajevanja dela med ekipami.

Sama sem zelo ponosna na naš kolektiv, saj med seboj dobro sodelujemo in si pomagamo. Menim, da je pri takem delu zelo pomembno, da zna vodja poslušati ljudi, jih povezovati in ustvariti okolje, v katerem vsak ve, da je njegovo delo cenjeno in pomembno. Veliko dela na posestvu se morda navzven niti ne vidi, vendar je ogromno organizacije, usklajevanja in vsakodnevnih odločitev potrebnih za to, da celoten sistem deluje nemoteno.

Ali se je grmaško posestvo v zadnjih desetletjih kaj spremenilo?

Menim, da se je posestvo v zadnjih letih precej razvilo in posodobilo, tako na področju živinoreje kot tudi poljedelstva.

Postopoma smo povečali obseg prireje mleka in število molznih krav, hkrati pa veliko vlagali v izboljševanje organizacije dela, kakovosti pridelave krme ter posodobitev mehanizacije.

V zadnjih letih smo obnovili oziroma posodobili del kmetijske mehanizacije, predvsem traktor in priključke, saj je pri tako velikem sistemu zanesljiva mehanizacija ključnega pomena za učinkovito delo.

Velik napredek smo naredili tudi na področju sodobnejšega pristopa k poljedelstvu. Vedno več poudarka namenjamo preciznemu gnojenju, pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev (FFS), sodobnim načinom setve ter tehnologijam, ki zmanjšujejo vplive na okolje in hkrati izboljšujejo kakovost pridelave.

Danes je kmetijstvo veliko bolje povezano s tehnologijo, podatki in ekonomiko kot nekoč, zato moraš kot vodja ves čas iskati načine, kako delo optimizirati in hkrati ohraniti dobro skrb za živali ter kakovost pridelave.

Kmetijstvo je pogosto tema razprav tako na ravni države kot Evropske unije. Mnenja o smeri, v katero gre evropsko kmetijstvo, so zelo deljena. Kakšno je vaše mnenje o tem?

Menim, da je kmetijstvo danes v zelo zahtevnem obdobju. Po eni strani si ljudje vedno bolj želijo kakovostno, lokalno in trajnostno pridelano hrano, po drugi strani pa se številne kmetije soočajo z velikimi pritiski, visokimi stroški, zahtevno zakonodajo in pomanjkanjem mladih prevzemnikov. Ljudje se premalo zavedamo, koliko dela, odgovornosti in odrekanja je potrebnega za pridelavo hrane. Kmetijstvo ni samo služba, ampak način življenja, ki zahteva prisotnost praktično vsak dan v letu.

Po drugi strani pa opažam tudi veliko pozitivnih premikov. Vedno več je poudarka na dobrobiti živali, kakovosti hrane, sledljivosti ter bolj trajnostnih načinih pridelave. Sama menim, da je to prava smer, vendar morajo biti zahteve postavljene realno in v sodelovanju s stroko ter ljudmi, ki dejansko delajo v praksi in ne le sedijo v pisarnah.

Pomembno pa je, da se pri vseh spremembah ne pozabi na človeka oziroma kmeta. Če želimo ohraniti slovensko podeželje in domačo pridelavo hrane, moramo kmetom omogočiti pogoje, v katerih bodo lahko normalno delali in videli prihodnost v tej panogi.

Veliko je govora o samooskrbi, ki se zdi vse težje dosegljiv cilj. Zakaj menite, da je temu tako?

To danes ni ena najpomembnejših tem samo v Sloveniji, temveč tudi širše v Evropi. Zadnja leta smo lahko videli, kako hitro lahko pride do motenj na trgih – od epidemij, vojn do vremenskih ekstremov – zato postaja domača pridelava hrane vedno pomembnejša tudi z vidika varnosti države.

Slovenija je sicer po podatkih ARSO zelo dobro samooskrbna na področjih pridelave mleka (130 %), govejega (106 %) in perutninskega mesa (109 %). To pomeni, da na teh področjih pridelamo več, kot porabimo doma. Bolj me moti to, da velik del domačih, kakovostnih surovin izvozimo v tujino, na naše police pa nato prihaja precej cenejša in pogosto tudi manj kakovostna hrana iz drugih držav.

Slovenski oziroma evropski kmetje imamo zelo visoke standarde glede dobrobiti živali, uporabe FFS, sledljivosti, varovanja okolja in kakovosti pridelave. Vse to je pravilno, vendar to pomeni tudi višje stroške pridelave. Na drugi strani pa na evropski trg pogosto prihaja hrana iz držav, kjer so standardi precej nižji, proizvodnja cenejša, pogoji pridelave pa drugačni. Zato je ta hrana bistveno cenejša, čeprav ni pridelana pod enakim pogoji in standardi kot pri nas.

Podnebne spremembe imajo velik vpliv na kmetijstvo. Ali jih občutite tudi na vašem posestvu?

Podnebne spremembe zagotovo občutimo tudi na našem posestvu. Vremenske razmere so postale nepredvidljive, od daljših sušnih obdobij do zelo močnih padavin in neurij. To vpliva predvsem na pridelavo krme, organizacijo košnje in kakovost pridelka. Zaradi tega se moramo prilagajati, izbrati primerne tehnologije ter dobro načrtovati pridelavo.

Naj vas za konec najinega pogovora vprašam še, kakšna je vizija Kmetijskega posestva Grmače. Kateri so vaši glavni razvojni cilji in kje vidite njegovo mesto v prihodnosti?

Vizija Kmetijskega posestva Grmače je predvsem v nadaljnjem razvoju. Tudi v prihodnje si želimo vlagati v posodobitev infrastrukture, mehanizacije in opreme, saj lahko le s sodobnimi tehnologijami zaposlenim omogočimo učinkovito delo, hkrati pa izboljšamo pogoje za živali in kakovost pridelave.

Velik potencial vidim tudi v nadaljnjem razvoju lastnih proizvodov in večji dodani vrednosti doma pridelanega mleka. Ker imamo kot KGZ svoje trgovine, se mi zdi zelo smiselno razmišljati tudi v smeri predelave mleka in razvoja lastnih mlečnih izdelkov, s katerimi bi lahko potrošniku ponudili lokalne proizvode neposredno iz našega okolja.

Ob vsem tem pa menim, da je najpomembnejše ohraniti dobro ekipo ljudi, saj brez znanja, sodelovanja in predanosti zaposlenih nobena tehnologija ne more nadomestiti kakovostnega dela na kmetiji.

Najlepša hvala za prijeten klepet. V imenu uredništva vam in vašemu kolektivu želim veliko uspeha.

Hvala tudi vam za prijeten klepet in zelo zanimiva vprašanja. Vesela sem, da sem lahko nekoliko bolj izčrpno predstavila naše posestvo, delo naše ekipe ter pogled na sodobno kmetijstvo.

Lep pozdrav tudi z naše strani.

OŠ Šmartno pri Litiji

VIKEND ZA NADARJENE – GOZDNA DOGODIVŠČINA

Nadarjeni otroci niso le tisti, ki so učno nadpovprečno uspešni in se vedno znova veselijo priznanj na tekmovanjih. Nadarjenost je dar, ki se lahko odraža v izjemni ustvarjalnosti, domišljiji, raziskovanju, globljemu razumevanju sveta in občutku za sočloveka. Učenci, ki so se v petek in soboto udeležili naše dogodivščine, so pokazali ogromno mero potrpežljivosti, ustvarjalnosti, sodelovanja in humorja. Svoj prosti čas so preživeli zelo aktivno, šli večkrat iz cone udobja in na lastni koži spoznali, da je sodelovanje ključ do uspeha. Ob vsem tem pa so na trenutke kisli obrazi (vreme se ni pretirano oziralo na naše načrte) kaj kmalu postali nasmejani in zadovoljni.

Gospod Luka Nejc Končina, pripadnik Slovenske vojske, nas je na konkreten način naučil, kako preživeti v naravi, si izdelati zatočišče, zakuriti ogenj ter zamesiti in speči kruh. Ves čas je skupino na bolj ali manj subtilen način povezoval in krepil občutek odgovornosti, ki vpliva na vse prisotne. Predvsem pa je ozavestil, da nam narava ob spoštljivem ravnanju ogromno da in ni naš nasprotnik. Za vse predano znanje, nasvete in deljenje izkušenj se mu res iskreno zahvaljujemo.

V večernih urah smo se premočeni vrnili v šolo in se prepustili zabavnemu delu vikenda. Odlični večerji in prostemu času je sledil krajši nočni počitek, prihodnje jutro pa odhod v gozd in priložnost za kreativnost. Nastale so čudovite gozdne slike *Divji rogovi, Gozdni Titanik, Samotni hrib, Ilmajski metulj* in *Bananin otok*, ki so do nadaljnjega na ogled v živo v Škratovi dolini.

Naše druženje smo zaključili z evalvacijo in največji dokaz, da smo se imeli res lepo, je, da si učenci tudi prihodnje leto želijo takšne izkušnje. Celo več, podaljšali bi jo. Učiteljici se definitivno strinjava, da so takšne oblike druženja in učenja nepogrešljive in še kako pomembne za vse nas.

Anja Pavlin in Tanja Sadar





OBISK ILUSTRATORJA

Na naši šoli smo doživeli prav nepozabno pravljično dopoldne – učence razredne stopnje je za zaključek bralne značke v ponedeljek, 18. maja, obiskal ilustrator Uroš Hrovat. Tokrat se je športna dvorana spremenila v pravo deželo domišljije.

Učenci so se posedli po blazinah, nato jim je knjižničarka Maja namenila nekaj uvodnih besed. Brala jim je čudovite pravljice o Petru Nosu in nenavadni zveri v kopalnici. Velika dvorana je kmalu utihnila – vsi so napeto poslušali.

In potem se je začela prava čarovnija! Med branjem je Uroš Hrovat na velikih listih risal junake teh zgodb. Pred očmi učencev so liki dobesedno oživeli – Peter Nos je dobil prav poseben izraz, nenavadna žival pa je bila … še bolj nenavadna, kot so si jo predstavljali.

Na koncu je zbrane nagovoril še ravnatelj, gospod Tomaž Rozina. Zahvalil se je gostu za obisk in učencem za njihovo sodelovanje. Poudaril je, kako pomembni so branje, domišljija in ustvarjalnost, ter učence spodbudil, naj še naprej radi posegajo po knjigah in razvijajo svoje talente.

Komaj že čakamo na naslednjo ustvarjalno dogodivščino!

Maja Kirm





Kliše

Avtorica članka: Živa Bučar

V maju smo v klubu izvedli dva nepozabna dogodka, polna ustvarjalnosti, smeha in dobre družbe.

Na začetku maja smo obiskali tradicionalno Škisovo tržnico, največjo enodnevno kulturno-zabavno prireditev za mlade v Sloveniji, ki je kot vsako leto do zdaj potekala na Kardeljevi ploščadi v Ljubljani. Dogodek je združil študentske klube iz vse Slovenije, obiskovalci pa so lahko uživali v lokalni kulinariki, glasbi, zabavnih aktivnostih in večernih koncertih. Hvala vsem, ki ste nas obiskali, poklepetali z nami in soustvarjali nepozabno dogajanje na tržnici.



Na sedežu kluba smo pozneje v mesecu organizirali ustvarjalno delavnico magnetkov iz gline, na kateri smo skupaj oblikovali unikatne magnetke za na hladilnik. Ob sproščenem vzdušju, barvah in veliko domišljije so nastale izvirne stvaritve, večer pa je minil v prijetnem druženju in ustvarjanju. Veseli smo, da ste se nam pridružili in z nami preživeli lep in ustvarjalen večer.

Vse informacije o naših projektih, dogodkih in priložnostih za sodelovanje lahko najdeš na naši Facebook strani (https://www.facebook.com/klise.klub/) ali na naši spletni strani. Vse dijake in študente, ki bi želeli soustvarjati dogodke v lokalnem okolju, vabimo, da stopijo v stik z nami in postanejo del naše ekipe. Komaj čakamo na nova skupna doživetja!

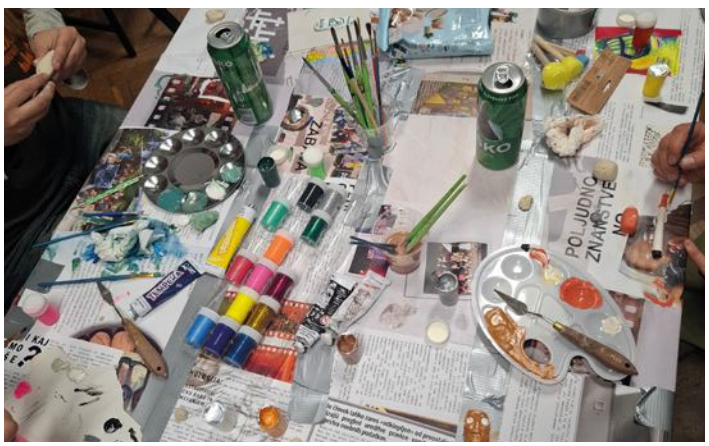

Andrej Hostnik v Mini galeriji

Avtor članka: Javni zavod Bogenšperk

V petek, 24. aprila 2026, smo v Mini galeriji gradu Bogenšperk odprli razstavo likovnih del domačega umetnika Andreja Hostnika, ki obiskovalcem ponuja vpogled v svet občutkov, spominov in osebnih pogledov, ujetih v izrazni govorici mozaika. Razstava predstavlja dela, v katerih umetnik skozi premišljeno sestavljanje drobcev ustvarja celote, prežete z ritmom, teksturo in notranjo energijo.





Kot poudarja kuratorka razstave mag. Ana Kocjančič, Hostnikova dela odsevajo toplo umetnikovo dušo in razumevanje, da lepota nastaja iz potrpežljivega povezovanja posameznih elementov v smiselno celoto. Njegovi mozaiki dokazujejo, da ta umetniška tehnika še zdaleč ni zgolj dekorativna, temveč močno izrazno sredstvo, v katerem se srečujeta tradicija in sodobnost, ročno delo in osebna interpretacija sveta. Obiskovalca razstava vabi k razmisleku o trenutkih, spominih in svetlobi, ki jo vsak posameznik nosi v sebi ter jo skozi umetnost lahko preoblikuje v nekaj trajnega.

Vabimo vas, da si razstavo v odpiralnem času gradu Bogenšperk tudi sami ogledate. Vstop v Mini galerijo je prost.

Ljubitelje umetnosti obenem vabimo, da se nam v sredo, 17. junija, ob 18.00 pridružite v Galeriji gradu Bogenšperk, v kateri bomo v okviru XII. Festivala Bogenšperk odprli mednarodno likovno razstavo TYPOS. Nekaj dni pred tem pa bo v Galeriji na ogled še trenutno aktualna razstava Andreja Ciuhe z naslovom *Tretji kamen od sonca (Moč slik in besed)*.

Blagoslov traktorjev in traktoristov

Avtor članka: Javni zavod Bogenšperk

Na velikonočni ponedeljek, 6. aprila 2026, je v Šmartnem pri Litiji potekal sedmi blagoslov traktorjev in traktoristov. Tradicionalni dogodek je letos privabil 74 traktoristov, ki so v občinsko središče pripeljali v kmetijstvu nepogrešljive stroje.





Prireditev, ki je bila prvič organizirana v letu 2018, je prerasla v tradicionalni dogodek, ki je namenjen predvsem druženju na praznični velikonočni ponedeljek. Že po ustaljenem postopku se je pričelo z zbiranjem udeležencev pred sveto mašo na trgu pred cerkvijo sv. Martina. Po maši je sledil blagoslov za srečno in varno delo lastnikov ter voznikov teh delovnih konjičkov pri raznovrstnih kmetijskih opravilih, ki ga je opravil domači župnik Marko Mohor Stegnar. Po blagoslovu je sledila še tradicionalna povorka skozi središče do Cerkovnika in nazaj do Ustja. Večina udeležencev se je nato odpeljala na druženje oziroma na »Traktor afterparti«, ki je potekal v Veliki Kostrevnici. Ob hrani, pijači in dobri glasbi domačega ansambla smo podelili tudi simbolične nagrade. Letos je nagrado za **najlepše okrašen traktor** prejel Roman Kokalj, nagrado za **najbolj izstopajoč traktor** pa podjetje Šuštar Trans. Organizatorji tudi letos nismo pozabili na traktoristke. Dvanajst jih je simbolično prejelo sadike nageljčkov. Kot vsako leto pa velja, da so zmagovalci pravzaprav vsi udeleženci in obiskovalci prireditve, ki s svojo prisotnostjo podpirajo dogodek, ki je že prerasel občinske meje. Posebna zahvala velja Kmetijski zadrugi Litija, ki je ponovno podprla prireditev. Organizatorji se že veselimo naslednje izvedbe blagoslova in vabimo na snidenje v ponedeljek, 29. marca 2027.

Dogodek je organiziral Javni zavod Bogenšperk v sodelovanju z Župnijo Šmartno pri Litiji in Gas barom iz Velike Kostrevnice.

FESTIVAL BOGENŠPERK

UŽIJ POLETJE

Več info:
29. 5.- 20. 9. 2026

19. junij	**Sloveniji za rojstni dan s koncertom The Golden Dixie Boys**
24. junij	**Ansambel Saša Avsenika, koncert**
26. junij	Žan Serčič, koncert
3. julij	Mi2 Natur, koncert
10. julij	Naj življenje pesni sleherni moj dan, koncert Gala Gjurina
17. julij	**S' kod s' pa ti doma?, predstava Društva ZaTeater**
22. julij	Ob 100. obletnici rojstva Janeza Matičiča, koncert klasične glasbe
24. in 31. julij	**Piknik kino**
3.-7. avgust	Grajske počitnice
19. avgust	**Utrip Buenos Airesa, koncert klasične glasbe**
20. avgust	Otvoritev likovne razstave Fragmenti
21. avgust	Flirrt, koncert
22. avgust	**Šmartno kuha**
23. avgust	**Prifarci & Tinkara Kovač, koncert**
27. avgust	**Okusi z gradu²**
28. avgust	**Crvena Jabuka, koncert**
11. september	**Leopold I., koncert**
19. september	**Valvasorjev pohod**
20. september	**Nedeljsko popoldne pri Valvasorju, koncert Komornega zbora Valvasor**

XII. Festival Bogenšperk nagrajuje

V prejšnji številki Krajevnih novic smo vas pozvali, da skrbno preberete program Festivala Bogenšperk in izpišete 5 dogodkov, ki jih letos ne bi želeli zamuditi. Veseli smo, da ste se odzvali v tako lepem številu in nam poslali svoje izbore. Bili so zelo raznoliki, kot je raznolik tudi nabor festivalskih dogodkov. Med prispelimi je žreb izbral 5 nagrajencev, in sicer:

·vstopnico za koncert Noreia, 5. 6. 2026, prejme Katarina Della Valle,
·vstopnico za piknik kino, 24. ali 31. 7., prejme Dunja Kump,
·vstopnico za koncert Utrip Buenos Airesa, 19. 8. 2026, prejme Danica Sedevčič,
·vstopnico za koncert Prifarci & Tinkara Kovač, 23. 8. 2026, prejme Marija Remec,
·vstopnico za koncert Crvena Jabuka, 28. 8. 2026, prejme Andreja Remec.

Vsem sodelujočim se zahvaljujemo za sodelovanje, dobitnikom nagrad pa iskreno čestitamo. Podatke o prevzemu bomo izžrebanim poslali po elektronski pošti.

vstopnice: TIC ŠMARTNO I GRAD BOGENŠPERK I EVENTIM

Novice iz Mačjega mesta

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

Čas neželenih mačjih legel je ponovno tu. Vsako pomlad in poletje društva za zaščito živali ter posamezniki naletimo na številne zapuščene mačje mladiče, ki so pogosto prepuščeni sami sebi. Žal ni redko, da mačja mamica konča pod kolesi avtomobila ali pa zaradi pomanjkanja hrane ne zmore več skrbeti za vse svoje mladičke. Posledično so mucki podhranjeni, podhlajeni in življenjsko ogroženi.

Prav zato je pomembno, da ljudje ob najdbi mačjih mladičev vemo, kako pravilno ukrepati.

Najprej vedno preverimo okolico. Če najdemo enega mucka, obstaja velika verjetnost, da je v bližini še kakšen. Mladički se pogosto skrivajo v grmovju, pod drvmi, v lopah ali drugih zavetjih. Pri iskanju lahko pomaga tudi predvajanje posnetka *Kittens meowing* (YouTube), saj se mladički pogosto odzovejo na mijavkanje drugih muckov. Ob tem je izredno pomembno, da vedno preverimo, ali je v bližini tudi mačja mama. Če je le mogoče, je treba mladičke ponovno združiti z njo, saj je mamina oskrba za njihov razvoj najboljša možnost.

Če je mucek hladen, podhlajen ali moker, ga nikoli ne hranimo takoj. Podhlajenega mladiča lahko s hranjenjem nehote celo ubijemo. Najprej ga moramo počasi segreti — najbolje s termoforjem ali steklenico tople vode, ovito v mehko odejo ali brisačo, da mu ni prevroče. Ogrevanje naj poteka postopoma, približno eno do dve uri.

Ko je mucek topel, ga hranimo na približno tri ure. Uporabimo izključno mačje ali kozje mleko, nikoli kravjega mleka, saj to pri muckih povzroča hude prebavne težave. Hranjenje naj poteka previdno z brizgo ali stekleničko, mucek pa mora biti med hranjenjem vedno v naravnem položaju — »na vseh štirih« oziroma na trebuščku, nikoli na hrbtu.

Po hranjenju je treba mladičku z mehko vatko ali krpico nežno masirati predel pod repkom, saj tako spodbudimo izločanje urina in blata. Prav tako moramo biti pozorni, da je po hranjenju mucek suh. Pogosto namreč mleko steče mimo gobčka in mokra dlaka lahko hitro povzroči novo podhladitev.

Veliko najdenih mladičev ima tudi zlepljene ali vnete oči. Očk nikoli ne čistimo s kamilico, saj lahko stanje še poslabša. Za čiščenje uporabljamo fiziološko raztopino in mehko sterilno gazo ali vatko.

Vsak rešen mačji mladiček ima možnost za življenje — a pogosto je prav hitro in pravilno ukrepanje odločilno. Ob najdbi hkrati s prvimi postopki reševanja takoj prosimo za pomoč društvo za zaščito živali ali veterino, da nam pomaga z nasvetom oziroma prevzame mačjo družino.

Bistveno pa je, da se preprečujejo vedno nove žalostne zgodbe nezaželenih in zapuščenih mačjih mladičev, za kar je edina in dolgoročna rešitev sterilizacija in kastracija mačk.

Iskreno čestitamo ob visokem jubileju 90 let

Avtor članka: Društvo upokojencev Šmartno pri Litiji

13. maja 2026 je naš dolgoletni član društva, gospod Ivan Žust iz Velike Štange, praznoval visoki jubilej, 90 let. Dopoldne binkoštnega ponedeljka, ki je bil res dišeči in cvetoči maj, smo ga obiskale članice društva.



Pričakal nas je z ženo Nado kar zunaj na svežem zraku. Nato smo se preselili v jedilnico, kjer smo nazdravili še za deset let, da za stotko pridemo voščit spet. Snaha Mojca nam je postregla čudovito orehovo potico in se pridružila našemu klepetu. Gospod Ivan je še kar pri moči, le vrtoglavica in sluh mu ne služita dobro. Na kmetiji Žustovih živijo že tri generacije. Od naslednikov že vnuki in tudi pravnučki že razveseljujejo ata in mamo.

Čas je neizmerno hitro tekel, za spomin smo naredile še nekaj posnetkov in se zahvalile za sprejem. G. Ivanu in ženi Nadi smo zaželele predvsem zdravja ter da bi njihovi »ta mladi« še naprej tako lepo skrbeli zanju.

Poletavci, poletni bralci

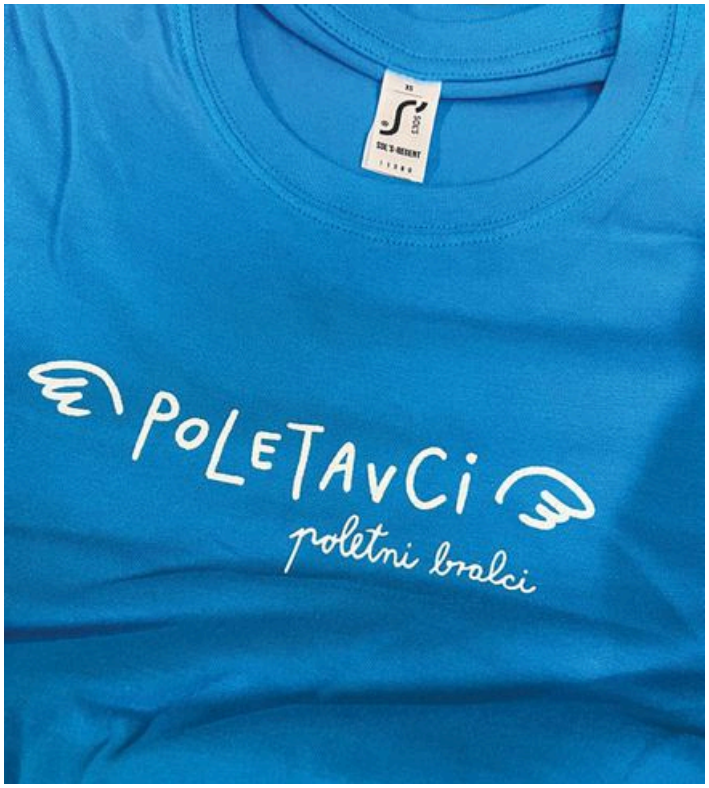

Avtorica članka: Aleksandra Mavretič

Počitnice so namenjene lepim doživetjem, več časa pa je tudi za branje. 10. junija se je pričel projekt poletnega branja, ki ga je Mestna knjižnica Ljubljana pričela 2011 in se je v 15 letih širil prek meja osrednje Slovenije.

Knjižnica Litija se je projektu pridružila v letu 2012, vsako leto je v naši jati kakšna knjižnica več, lani je sodelovalo 21 knjižnic. Številke poletnih bralcev se skozi leta spreminjajo, lani smo prejeli 96 poletavskih in 17 najpoletavskih seznamov. Kdo so Poletavci? To so bralci med 7. in 12. letom, ki berejo 30 minut na dan, poljubno izbranih 30 počitniških dni. Vse prebrano zapišejo v bralni seznam, starši potrdijo s podpisom. NajPoletavci pa so najstniki od 13. do 16. leta, ki preberejo tri knjige. Vsi sodelujoči prejmejo majico in priznanje, izžrebani pa tudi glavne nagrade. Letos bosta to skiro in knjiga, morda pa še kakšno presenečenje. Vabljeni v poletavsko jato, zaključna prireditev bo v drugi polovici septembra. Bralni seznami bodo na voljo v vseh naših enotah in na spletni strani poletavci.si, na kateri poiščete polje Litija. Se vidimo!

Sopotniki

SPET MED PRIJATELJI

Sopotniki pomagamo starejšim, da se v svojem vsakdanu počutijo varne, slišane in povezane. Ena izmed njih je gospa Ana Petrič z Gradišča pri Litiji, ki dvakrat tedensko obišče Dom Tisje – enoto v Litiji. Tam jo vedno pričakajo njeni prijatelji, s katerimi rada poklepeta, skupaj malo potelovadijo, predvsem pa se velikokrat iskreno nasmejijo in delijo zgodbe iz življenja.

Gospa Ana pravi, da se v domu počuti sprejeto in sproščeno, saj ima ob sebi družbo, ki ji resnično ugaja. Vsak obisk ji polepša dan in ji daje občutek pripadnosti, ki ga vsi potrebujemo.

Takšni trenutki nas opominjajo, kako dragocena je bližina ljudi in kako pomembno je, da si vzamemo čas drug za drugega.



Skupaj ustvarjamo okolje, v katerem se vsak lahko počuti doma – ne glede na leta. In prav to dela Sopotnike nekaj posebnega: s toplino, predanostjo in iskreno človečnostjo spreminjamo dneve starejših v lepše, bolj polne in bolj povezane.

Andreja Jerant

DO PRIHRANKOV, VEČJEGA UDOBJA DOMA IN BREZSKRBNIH PREVOZOV S POMOČJO APLIKACIJE ZENPRE

Kako lahko zmanjšam račun za elektriko? Ali lahko dobim subvencijo za nova okna in druge izboljšave doma? Kako naj ogrejem stanovanje bolj učinkovito? Kako potovati do specialista na drugem koncu Slovenije? Kako od vlaka do cilja v mestu, v katerega se odpravljate? Kakšne subvencije so na voljo za nakup električnih koles?

Do odgovorov na tovrstna vprašanja lahko pridete s pomočjo brezplačne spletne aplikacije Zenpre. Aplikacijo smo razvili v Zavodu Sopotniki skupaj z okoljsko nevladno organizacijo Focus in Forumom za enakopraven razvoj FER. V njej smo združili pregled možnosti **financiranja energetskih prenov, uporabne informacije za izboljšanje energetskega stanja doma ter uporabne informacije za izboljšanje dostopnosti in samostojnosti pri mobilnosti**. Aplikacija uporabnika korak za korakom vodi skozi vprašanja in mu glede na izbrane odgovore predlaga konkretne ukrepe, ki pridejo v poštev v njegovi situaciji oziroma pri določenem gospodinjstvu, če se aplikacijo uporabi kot pripomoček za energetsko in mobilnostno informiranje. Rezultate je mogoče prenesti kot dokument in jih natisniti.

Aplikacija je dostopna na spletnem naslovu zenpre.si, registracija in uporaba sta brezplačni. Za uporabo aplikacije ni potrebno predznanje z energetskega/mobilnostnega področja, namenjena pa je:

- vsem, ki želite prihraniti energijo in denar,
- strokovnim delavcem in delavkam, ki pomagate ljudem v stiski (socialnim in humanitarnim delavcem …),
- vsem, ki želite pomagati drugim pri iskanju rešitev za dom ali prevoz.

Aplikacijo Zenpre v Zavodu Sopotniki že uporabljamo z namenom, da bi prispevali k večjemu opolnomočenju pri srečevanju z izzivi na področju rabe energije ali mobilnosti za naše uporabnike. Prave informacije so v veliko pomoč, ko želimo izboljšati mobilnost ali udobje doma. Vabimo tudi vas, da jih poiščete v spletni aplikaciji na zenpre.si!

Aplikacija je bila razvita v okviru projekta ZENPRE, ki ga sofinancirata Eko sklad, okoljski javni sklad in Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo.

Janja Smrkolj

Sopotniki zavod za medgeneracijsko solidarnost

zenpre

Jože Ocepek, častna občanka občine Litija

Avtorica članka: Andreja Štuhec

Med častne občane občine Litija je imenovana tudi Jože Ocepek, diplomirana bibliotekarka, nekdanja direktorica Knjižnice Litija.



Tale pekarna bo čudovita knjižnica, so se strinjali v letu 2006: župan Občine Šmartno pri Litiji Milan Izlakar, direktorica Knjižnice Litija Jože Ocepek in direktorica Občinske uprave Občine Šmartno pri Litiji Karmen Sadar.

Od nekdaj je imela rada svoje mesto, svojo občino in predvsem ljudi, soobčane. Jože Ocepek je bila prva direktorica samostojnega zavoda Knjižnice Litija, pred tem pa dolgoletna vodja matične knjižnice dr. Slavko Grum Litija. Tej ustanovi je uveljavila tako v lokalni skupnosti kot med stanovskimi kolegi poseben ugled, saj se je pod njenim vodstvom izredno razvila in napredovala.

Jože je oseba, ki se je dotaknila mnogih ljudi, saj je vedno prepoznala prave trenutke, da je stvari povedala, naredila in potisnila z mesta. Stvari je zares in dobesedno premikala, največ pa je v svojem življenju »premaknila« knjig, saj je v knjižnici pričela z delom kot mladenka in se je tam tudi upokojila. Ko bi zmogla, bi v dobrobit branja in kulture premikala tudi zgradbe. V svoji karieri se je štirikrat selila v različne hiše knjig in pri tem nenehno iskala najboljše možnosti za bralce oziroma člane knjižnice, ustanovo pa je vodila predano in odgovorno tudi v odnosu do zaposlenih.

S svojo strokovnostjo in prizadevnostjo je razvijala mnoga področja: knjižničarstvo, bralno in splošno kulturo, prostovoljstvo in humanitarnost, politično in ljubiteljsko kulturo ter ustvarjanje v različnih izrazih.

Bila je izjemna knjižničarka, ki se je nenehno učila in izpopolnjevala, ob delu je diplomirala kot bibliotekarka in prejela stanovsko Čopovo nagrado za dosežke v razvoju bibliotekarske stroke. V litijsko knjižnico je zgodaj uvedla avtomatizirano izposojo in si prizadevala za nenehno razvijanje stroke (domoznanstvo, potujoča knjižnica). Pod njenim vodstvom se je stoletna stavba glavarstva, kjer deluje osrednja knjižnica, v dobrih desetih letih prenovila od strehe do kleti. Verjela je v prostovoljstvo, ga sama živela in tudi močno promovirala. Pod streho knjižnice je kot Mojca Pokrajculja sprejemala društva, posameznike in ustanove, če so potrebovali prostor, njene ideje, pomoč pri delu ali zgolj prijazno besedo, naklonjenost. Prepoznala je potrebo po organiziranem ljubiteljskem likovnem ustvarjanju in pomagala pri ustanovitvi društva Lila, ga predano vodila in člane spodbujala k odličnosti in rasti. Nenehno je podpirala tudi mlade literate in njihovo ustvarjalnost, saj je verjela v povezovanje in ustvarjanje za javno dobro. Društvo prijateljev mladine je pod njenim vodstvom ljudem pomagalo, razveseljevalo in povezovalo družine. Slišala je zgodbe kraja in jih tudi sama zapisovala v pesmih.

Še pred nastankom samostojne šmarske občine si je močno prizadevala za pridobitev večje krajevne knjižnice, saj so prostori v kulturnem domu, kjer je knjižnica delovala od leta 1978, postali premajhni. Njeni dolgoletni apeli in pozivi, da kraj potrebuje sodobno in navdihujočo knjižnico, je šmarska občina udejanjila ob koncu njene strokovne poti v letu 2006. V prvem letu njene upokojitve smo knjižnico iz kulturnega doma preselili na Staretov trg 12, v staro šolo. Bila je srečna, ko je za kulturni praznik v letu 2007 vstopila v novo knjižnico. Še bolj, ko se je lahko v tej hiši z njenimi prizadevanji pričelo likovno razcvetati še društvo Lila. Kultura je pojila kulturo!

Jože Ocepek je imela čudežno roko za razcvet kulture. Njeni nekdanji sodelavci in sedanji zaposleni v knjižnici ji iskreno čestitamo ob prejemu naziva »častna občanka občine Litija« in si želimo, da bi nas njena iskrivost in kulturni navdihi še dolgo razveseljevali in spodbujali pri našem poslanstvu. Pot, ki jo je tlakovala litijskemu knjižničarstvu, je bila zavita, a je vedno znova povezovala knjige in bralce.

Draga Jože, hvala in ostanite nam zdravi!

Nekdanji in sedanji zaposleni v Knjižnici Litija

Nasveti policistov in pravila, ki jih morajo upoštevati vozniki e-skirojev

Avtorji članka: policisti Policijske postaje Litija

Med pogoji za udeležbo lahkih motornih vozil, kot je e-skiro, v cestnem prometu so najpomembnejši naslednji:

Obvezna čelada. Vozniki e-skiroja morajo imeti do dopolnjenega 18. leta starosti med vožnjo ustrezno pripeto zaščitno kolesarsko čelado.

Vozijo naj po kolesarskih površinah. Uporabniki lahkih motornih vozil morajo voziti po kolesarskih pasovih, kolesarskih stezah ali kolesarskih poteh. Kjer teh prometnih površin ni ali niso prevozne, smejo voziti ob desnem robu smernega vozišča ceste v naselju, kjer je najvišja dovoljena hitrost vožnje omejena do 50 km/h.

V območjih za pešce morajo upočasniti. Vozniki e-skirojev smejo voziti tudi v območju za pešce, vendar le tako, da jih ne ogrožajo, in sicer morajo način in hitrost svojega gibanja prilagoditi razmeram v prometu, njihova hitrost pa ne sme preseči največje možne hitrosti gibanja pešcev.

Ponoči le z lučmi. Lahko motorno vozilo mora biti ponoči in ob zmanjšani vidljivosti ustrezno označeno z lučmi in odsevniki. Na sprednji strani mora imeti žaromet za osvetljevanje ceste, ki oddaja

belo svetlobo, na zadnji strani pa pozicijsko svetilko, ki oddaja rdečo svetlobo, in rdeč odsevnik. Na obeh straneh mora imeti rumene ali oranžne bočne odsevnike.

Prevoz drugih oseb ni dovoljen. Na e-skiroju je prepovedano prevažati druge osebe. Prevoz je izjemoma dovoljen, če je proizvajalec to predvidel (peti odstavek 97.a člena Zakona o pravilih cestnega prometa). Osebe lahko prevaža le polnoletna oseba (osmi odstavek 93. člena Zakona o pravilih cestnega prometa).

Prepoved vožnje za otroke do 15. leta starosti. Lahka motorna vozila (e-skiroje) smejo v cestnem prometu (v skladu s spremenjenim petim odstavkom 55. člena Zakona o voznikih – ZVoz-1) voziti samo osebe, starejše od 15 let.

Dovoljena so samo vozila, ki lahko peljejo do 25 km/h. Uporaba lahkih motornih vozil, pri katerih konstrukcijsko določena hitrost presega 25 km/h ali so širša od 80 cm, lahkih motornih vozil brez krmila in miniaturnih motornih vozil v cestnem prometu ni dovoljena.

Nevarna uporaba mobilnih telefonov med vožnjo. Med vožnjo se mora voznik e-skiroja vzdržati vseh ravnanj, ki bi zmanjševala njegovo slušno ali vidno zaznavanje v cestnem prometu.

Na e-skiroju moramo biti še bolj pozorni na druge udeležence. E-skiroji so zaradi električnega pogona zelo tiha vozila in pešci jih običajno slišijo šele takrat, ko so že skoraj v njihovi neposredni bližini, zato morajo biti vozniki e-skirojev med vožnjo še toliko bolj pozorni na ravnanje in gibanje drugih udeležencev v cestnem prometu, predvsem najranljivejših, tj. pešcev.

Dodatna previdnost ni odveč. Voznikom e-skirojev priporočamo še posebno previdno vožnjo s postopnim zaviranjem in odsvetujemo uporabo na mokrem vozišču.

Pozor pred tatvinami! Da bi preprečili tatvine teh ne ravno poceni prevoznih sredstev, lastnike e-skirojev opozarjamo na samozaščitno ravnanje, kot je parkiranje na za to namenjenih mestih, zaklepanje ipd.

(vir: spletne strani www.policija.si)

Srebrno priznanje v Osijeku

Avtorica članka: Zala Kokalj

Želja po novih izzivih je tamburaše ponovno popeljala izven državnih meja, tokrat na Hrvaško v Osijek, ki je gostil že 49. Mednarodni festival umetniške tamburaške glasbe.

Ker občasno prijajo tudi večji izzivi in konkurenco v Sloveniji že poznamo, smo si letos postavili nekoliko višji cilj in se prvič odpravili na tekmovanje v Osijek, ki velja za enega najprestižnejših tamburaških festivalov na svetu. S pripravami smo začeli že kmalu po novem letu in po izboru dirigenta pridno vadili tri skladbe: *Srce na dlanu* (Daniel Kopri), *Kicoška posla* (Božo Potočnik) in *Primorsko uverturo* (Tomaž Habe). Zahtevnejše tamburaške skladbe so ponudile mnogo novih priložnosti za nadgrajevanje znanja, predvsem tehnike, tako da smo bili z vajami polno zaposleni vso zimo in pomlad. 16. maja je končno napočil večer, ko smo v Dvorani Franja Krežma uspešno odigrali zastavljeni repertoar pred strokovno žirijo in naslednji dan prejeli novico, da smo si priigrali srebrno priznanje. Glede na to, da se je kar nekaj naših članov, vključno z dirigentom Ivanom Miterjem, prvič udeležilo tekmovanja, smo bili osvojenega priznanja zelo veseli.

Jubilejna 25. Zvonarijada

Avtorica članka: Katarina Kragelj

V soboto, 16. maja 2026, se je MePZ Zvon, ki ga vodi zborovodja Jože Vidic, odpravil na jubilejno 25. Zvonarijado v Lukovico. Srečanje je letos pripravil domači mešani pevski zbor Šentviški zvon, ki ga vodi Mateja Kališnik.



Srečanje je potekalo v Kulturnem centru Janko Kersnik v Lukovici. Dobrodošlica je bila prisrčna, dvorana lepo okrašena, vsak udeleženec je dobil lesen zvonček, na katerega je zapisal lepo misel. Zvončki so do konca prireditve krasili veje, ob koncu srečanja pa ga je vsak izmed nas odnesel s seboj za spomin. Gostitelji so nam pripravili tudi izobraževanje na pevski delavnici, na kateri smo spoznali tehnike dihanja, pravilno izgovorjavo in se naučili zapeti nov kanon. Prijetno delavnico je vodila zborovodkinja Mateja Kališnik in ob tej priliki se jim še enkrat najlepše zahvaljujemo za prijetno doživetje.

Na letošnjem srečanju so poleg Šentviškega zvona sodelovali še MePZ Muta, ki ga vodi zborovodkinja Vita Gracej, prvič se nam je pridružil Mešani cerkveni pevski zbor sv. Marko, Markovski zvon iz Markovcev, ki ga vodi Alenka Domanjko Rožanc. Debitantov smo se vsi zelo razveselili. Naš zbor se je prvič uspešno predstavil pod vodstvom našega novega zborovodje, na harmoniki nas je spremljal Dušan Kotar. Vsak zbor je zapel tri pesmi, zadnja je odmevala naša skupna himna *Ko nam za praznik zapoje zvon*. Lepo je bilo. Družabno srečanje je minilo v prijetnem vzdušju, veliko smo prepevali. Želja vseh udeležencev je, da bi nas zvonovi še dolgo povezovali v pesmi, strpnosti in prijateljstvu.



Nov župnijski dom v Šmartnem pri Litiji

Avtor članka: Marko Mohor Stegnar, župnik

Marca letos se je pričela izvedba projekta novega župnijskega doma sv. Martina na lokaciji nekdanjega Društvenega doma. Za župnijo in za celotno lokalno skupnost je ta gradnja zgodovinskega pomena.

Nekdanja stavba Društvenega doma ob šmarskem krožišču ima velik pomen za celoten kraj. Vsebovala je prostore Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva, ki je bilo ustanovljeno leta 1907. Dvorana iz leta 1911 je bila prizorišče številnih športnih in kulturnih prireditev (gledališke igre, koncerti, predavanja, mladinski tabori in drugi dogodki). Bogato dogajanje je prekinila 2. svetovna vojna, saj je okupator prepovedal delovanje društva ter uničil knjižnico, društveni arhiv, gledališke rekvizite in drugo. Povojna komunistična oblast kljub zahtevam župnije stavbe ni vrnila lastnici.



Nova stavba župnijskega doma bo simbolno nadaljevala bogato tradicijo Društvenega doma v novih okoliščinah in bo v prvi vrsti namenjena župnijskim dejavnostim. Odprta pa bo tudi za različne kulturne in druge dogodke.

Kakšni prostori se bodo nahajali v novi stavbi? V pritličju bo večnamenska **dvorana** (s 70 sedeži). V hladnih mesecih bo v njej urejena kapela za tedensko bogoslužje. V preostalem delu leta bo prostor na voljo za različne dogodke. Poleg tega bo pritličje vsebovalo avlo, sanitarije, kurilnico, skladišče in stopnišče. Dostop do nadstropja bo možen tudi preko polkrožnega zunanjega atrija, ki bo povezan s sedanjim župnijskim dvoriščem (kot je razvidno na sliki). Zunanji atrij s sedišči v nivojih bo zasnovan polkrožno in bo naslonjen na vzpenjajoč se teren (po vzoru teatra v antični Grčiji). Nadstropje bo imelo **eno normalno** in **eno manjšo učilnico**, ki bosta namenjeni tako osnovnošolskemu verouku, predšolskim otrokom kot tudi pevskim zborom ter različnim mladinskim in odraslim skupinam v župniji. Nadstropje bo vsebovalo tudi **čajno kuhinjo**, hodnik z garderobo in sanitarije. Podstrešje nove stavbe bo neizdelano z možnostjo kasnejše ureditve (z vsemi priključki za stanovanje). Načrtujemo, da bo podstrešje vsaj prva leta namenjeno za skladišče skavtske opreme, kasneje pa bo lahko postal dom kakšne mlade družine.

Zunanja podoba glavnega pročelja se v nekaterih detajlih navdihuje pri šmarski neogotski katedrali, kot so stopničasti detajli ob strešini in glavni vhod z gotskim kamnitim portalom v obliki šilastega loka, ki ga bosta obdajala dva šestkotna stebra, obložena z naravnim kamnom. Pri strešni opečnati kritini stremimo k barvi engobe, ki je blizu naravnega skrila. Ob stavbi bo tekla klančina za lažji dostop skozi glavni vhod v dvorano. Tako projekt kot vizualizacijo je izdelalo lokalno podjetje JUKUM, d. o. o. iz Črnega Potoka.

Gradnja župnijskega doma predstavlja velik finančni zalogaj za župnijo. Pomembno finančno osnovo smo pridobili s prodajo zemljišč Občini Šmartno pri Litiji za novi vrtec in prometno infrastrukturo. Župnija je prodala tudi kaplanijo, zemljišče ob obvoznici in še eno manjše zemljišče z namenom, da bi pridobljena sredstva vložila v novogradnjo. Ob blagoslovu temeljnega kamna 3. maja letos zbrana sredstva znašajo skupaj 751.684,30 EUR. Podrobnosti so predstavljene v tabeli:

Vrsta prihodka	Znesek (EUR)
PRODAJA ŽUPNIJSKIH ZEMLJIŠČ *	656.196,81
OBRESTI BANČNIH DEPOZITOV	7.667,84
DAROVI	87.819,65

SKUPAJ:** **751.684,30 EUR**

** Vsaka župnija je dolžna ob prodaji nepremičnin in tudi za zakupnine in najemnine prispevati 5 % v Vovkov sklad Nadškofije Ljubljana (za en obrok kupnine za prodana zemljišča smo morali nakazati v Vovkov sklad še po prejšnjih pravilih tj. 10 %). Sklad je namenjen nujnim investicijam, posebno v manjših župnijah na področju Nadškofije Ljubljana.*

*** Župnija vsa zbrana sredstva hrani na banki (TRR Župnije Šmartno pri Litiji).*

Po trenutnih izračunih župnija za dokončanje projekta, ki vključuje zunanjo ureditev in notranjo opremo, potrebuje še približno 450.000 EUR. Vsi ljudje dobre volje ste naprošeni za darovanje po svojih močeh. Darujete lahko tudi s pomočjo QR-kode v tem prispevku. Najlepša hvala za vsak vaš dar!

Kot župnik si skupaj z vami prizadevam za izgradnjo župnijskega doma, da bo koristil sedanjim in prihodnjih generacijam. Župnik ne gradi stavbe zase. Zelo zgovoren je podatek, da je šmarski župnik Ivan Lavrenčič, graditelj šmarske cerkve, eno leto po posvetitvi cerkve že odšel za župnika v Kamnik. Naj bo prihodnji župnijski dom kraj srečavanja in povezovanja tako sedanjih kot prihodnjih generacij!

Dar za Župnijski dom v Šmartnem

Tretje srečanje partnerjev projekta ELEVATE v Romuniji v znamenju aktivnega staranja in socialne vključenosti

Avtorica članka: Jasna Presečki

Razvojni center Srca Slovenije se je kot vodilni partner projekta ELEVATE udeležil tretjega srečanja partnerjev v Bukarešti, ki sta ga gostila romunska partnerja DGASPC Sector 6 in URBASOFIA. Na srečanju smo partnerji razpravljali o aktivnem staranju, socialni vključenosti in o načinih, kako krepiti vključujoče skupnosti, v katerih se starejši lažje povezujejo in ostajajo dejavni. Poseben poudarek je bil na predstavitvi prve verzije ELEVATE modela za vključujoče skupnosti in pilotnih aktivnosti, ki so jih partnerji ravno pričeli izvajati v enajstih državah Podonavja.

Prvi dan srečanja smo prisluhnili strokovnemu predavanju *Staranje ima mnogo obrazov*, ki ga je pripravila ga. Carmen Stadelhofer iz organizacije ILEU. Predstavila je trende uporabe digitalnih tehnologij med starejšimi v Evropi in pomen aktivnega sodelovanja starejših v družbi ter zmanjševanja socialne izoliranosti.

Svoja strokovna izhodišča sta predstavila tudi pridružena partnerja projekta, in sicer g. Aleš Kenda z Ministrstva za solidarno prihodnost, ki je predstavil aktualne politike na področju staranja in socialne vključenosti ter izzive na nacionalni in evropski ravni, ter ga. Andrea Prasacu iz Mesta Dunaj v okviru EU strategije za Podonavsko regijo (EUSDR), ki je izpostavila pomen sodelovanja in povezovanja institucij v regiji.

Del programa je vključeval tudi delavnico o tem, kako čim bolj jasno in učinkovito predstaviti rešitve različnim skupinam ljudi, ki jih želimo nagovoriti. Partnerji so skozi skupinsko delo razvijali načine, kako svoje pilotne aktivnosti in izzive v lokalnem okolju bolje približati podjetjem, odločevalcem, starejšim, društvom upokojencev itd.

V popoldanskem delu programa so bili predstavljeni primeri romunske dobre prakse. Obiskali smo dnevni center za starejše, ki jim omogoča aktivno vključevanje v skupnost in preprečuje osamljenost ter poslabšanje zdravja. V centru potekajo različne ustvarjalne, umetniške, kulturne, športne in izobraževalne aktivnosti. Center deluje vse delovne dni v tednu in vključuje približno 200 uporabnikov. Ogledali smo si tudi dobrodelno trgovino SocialXChange, ki povezuje ponovno uporabo izdelkov in podporo ljudem v stiski. Socialno ogroženi uporabniki lahko za opravljeno delo prejmejo vavčerje, s katerimi v trgovini pridobijo različne izdelke, kot so hrana, obutev, šolske potrebščine, igrače, elektronika in knjige. Vavčerje lahko uporabijo tudi za različne storitve, med drugim računalniške in jezikovne tečaje, športne aktivnosti, ustvarjalne delavnice za otroke, varstvo otrok ter vstopnice za prireditve.

Drugi dan srečanja je potekal v Local Food Bank Sector 6, kjer je generalni direktor predstavil poslanstvo banke hrane. Njihovo delo je usmerjeno v lažji dostop do hrane za ranljive skupine in zmanjševanje zavržene hrane. S svojo podporo socialno ogroženim prebivalcem lokalne skupnosti vsak dan zagotavljajo tople obroke približno 2.000 otrokom. Partnerji so si ogledali tudi skladiščne prostore, kuhinjo in sistem kompostiranja ter tako pridobili vpogled v delovanje organizacije v praksi.

Ključni del srečanja so predstavljale predstavitve pilotnih aktivnosti, s katerimi so partnerji predstavili načrte izvajanja, ciljne skupine, predvidene aktivnosti ter pričakovane učinke svojih pilotov v obdobju enega leta in pol. Anita Molka je predstavila pilot Srca Slovenije, ki se bo izvajal v občinah Litija, Šmartno pri Litiji in Lukovica v sodelovanju z njihovimi društvi upokojencev, ki koordinirajo Točke za starejše, ter Zavodom Oreli iz Kamnika. V okviru pilota nadgrajujemo »Točke za starejše« v medgeneracijske skupnostne prostore, kjer bomo vključevali tudi mlade, jih motivirali in ozaveščali ter izvajali medgeneracijske delavnice, ki bodo spodbujale povezovanje mladih in starejših. Takšna srečanja omogočajo, da se partnerji učimo drug od drugega in si izmenjujemo primere dobre prakse. Hkrati spodbujajo sodelovanje med različnimi področji pri reševanju izzivov, povezanih s staranjem prebivalstva v Podonavju. Skozi srečanja in študijske obiske krepimo znanje in sodelovanje, kar nam pomaga pri uspešnejšem izvajanju pilotnih aktivnosti v lokalnih okoljih ter pri ustvarjanju bolj vključujočih, povezanih in starosti prijaznih skupnosti.

Več informacij o projektu ELEVATE lahko najdete na uradni spletni strani https://interreg-danube.eu/projects/elevate ter na https://srce-slovenije.si/predmet/elevate/. Za dodatne informacije smo vam na voljo tudi na e-naslovu anita.molka@razvoj.si ali po telefonu na 01 896 27 10.

Projekt podpirajo občine Litija, Šmartno pri Litiji, Kamnik in Lukovica.



Novice iz MDI Litija in Šmartno pri Litiji

LETOVANJE V PRIMOŠTENU

Obveščamo vas, da se je sprostilo nekaj mest za letovanje v Primoštenu za Hotel Zora. Letovali bomo sedem dni, in sicer od 23. do 30. junija 2026. Cena 730 EUR na osebo vključuje: 7× polni penzion s pijačo ob obrokih (kosilo, večerja), avtobusni prevoz Litija–Primošten in nazaj, voden ogled Primoštena in riziko odpovedi. Doplačila so: turistična taksa 1,8 EUR/dan, soba z balkonom in pogledom na morje 14 EUR na sobo za sedem dni (to doplačilo plačate v društvu) in 219 EUR za enoposteljno sobo. Prijave in podrobnejše informacije lahko dobite v pisarni društva na tel. št. 031 676 768 ali po elektronski pošti drustvo.inv.litija@siol.net.

Kopalne karte

Vsi invalidi s statusom lahko po znižani ceni kupite deset kart letno za triurno kopanje v Laškem (po trenutnih cenah 10 EUR) in deset kart letno za triurno kopanje v Rimskih Termah (po trenutnih cenah 10 EUR). Karte veljajo od ponedeljka do petka. Med šolskimi počitnicami je potrebno doplačilo za novi del Thermane Laško.

Kopalne karte lahko osebno kupijo v društvu le člani s statusom.

Uradne ure

V juniju bo društvena pisarna zaprta od 23. do 30. junija 2026,

v juliju in avgustu pa od 27. julija do 7. avgusta 2026.

Ponedeljek od 8.00 do 11.00
Sreda od 8.00 do 12.00
Petek od 8.00 do 11.00

MDI Litija in
Šmartno pri Litiji

NOVA ENERGIJA V AKTIVU DELOVNIH INVALIDOV MDI LITIJA IN ŠMARTNO PRI LITIJI

Po obdobju mirovanja je ponovno zaživel Aktiv delovnih invalidov MDI Litija in Šmartno pri Litiji. Nova, mlada in motivirana ekipa prostovoljcev si je zastavila jasen cilj: povezati vse delovne in brezposelne invalide, rojene leta 1961 ali kasneje, ter jim pomagati pri uveljavljanju njihovih pravic.

Ker društvo zaradi predpisov o varstvu osebnih podatkov (GDPR) ne vodi evidence delovnih in brezposelnih invalidov, se člani aktivno obračajo na javnost prek časopisa, družbenih omrežij in elektronske pošte – z namenom, da dosežejo vsakogar, ki bi mu njihova pomoč koristila.

Kako vam pomagamo?
Aktiv deluje kot strokovna in interesna skupina v okviru MDI Litija in Šmartno pri Litiji, socialno podjetje. Naše poslanstvo je izboljšati položaj invalidov v delovnem procesu ali pri iskanju zaposlitve. Pomagamo pri:

- pomoči pri pridobitvi evropske invalidske kartice,
- ureditvi članske kartice društva,
- usmerjanju k ustreznim institucijam za pridobitev ocene telesne okvare ali kategorije invalidnosti,
- razlagi pravic in ugodnosti, ki vam pripadajo,
- podpori pri soočanju z birokratskimi postopki.

Želimo biti prostor, v katerem dobite jasne informacije in podporo ter se ne počutite sami.

Pridite nas obiskat – s predhodno najavo

Vabljeni so vsi delovni in brezposelni invalidi, rojeni leta 1961 ali kasneje. Ker delujemo prostovoljno, prosimo za predhodno najavo, da se lahko ustrezno pripravimo. Če imate zdravstveno dokumentacijo, jo prinesite s seboj – tako bo svetovanje hitrejše in učinkovitejše.

Kontakt: aktiv.mdi@gmail.com

Ekipa Aktiv delovnih invalidov MDI Litija in Šmartno pri Litiji

Kulturni dogodek s pridihom Šmartna v Zdravniški zbornici Slovenije

Avtorica članka: Gabrijela Hauptman

V sredo, 18. marca 2026, je v prostorih Zdravniške zbornice Slovenije potekal kulturni dogodek dveh avtorjev, ki sta globoko povezana s Šmartnom.

Na prireditvi, ki so jo povezovali zvoki klavirja, je najprej svojo avtobiografijo ter nekaj svojih slik predstavil zdravnik in športni komentator Andrej Stare, častni občan Šmartna pri Litiji. Pogovor je tako kot na gradu Bogenšperk v mesecu januarju 2026 vodil priznani nekdanji novinar Mitja Meršol. Nato je potekalo odprtje dvanajste samostojne slikarske razstave Gabrijele Hauptman z naslovom *Bluexpresia*. Razstavljenih je štirideset njenih likovnih del velikega formata, ki so razdeljena na tri cikle: *Bluexpresia* (2025–2026) in *Postexpresia* (2021–2024) z velikimi abstraktnimi slikami in cikel *Pokrajine* (2021–2026) z motivi cvetočih polj in pokrajin v okolici, ki nas obdaja. O avtorici in njenem likovnem ustvarjanju je spregovoril mentor, mag. Zoran Poznič. Med številnimi prisotnimi je bilo veliko znancev, članov Društva Lila, sodelavcev in prijateljev obeh avtorjev ter župan Šmartna pri Litiji, gospod Blaž Izlakar. Razstava je bila na ogled do sredine junija 2026.



Župnijsko romanje v Salzburg

Avtor članka: Jože Loc

V soboto, 9. maja 2026, smo šli farani šmarske in primskovške župnije na romanje v Salzburg. O Solnogradu, kakršen je slovenski prevod imena Salzburg, nam je že med potjo veliko povedal naš vodič gospod Peter Avbelj, velik poznavalec zgodovine in kulture nemško govorečih dežel. Solnograd je tudi glavno mesto in ime za eno od devetih zveznih dežel, ki so povezane v Avstrijo. Mesto si je v preteklosti pridobilo veliko gospodarsko moč predvsem s pridelavo in trgovanjem s soljo, v bližini je bil včasih tudi rudnik zlata. Sol so kopali v Halleinu, nedaleč od Salzburga, pol rudnika je v Nemčiji, pol v Avstriji.



Solnograd ima okoli 160.000 prebivalcev in je med drugim tudi mesto številnih cerkva. Le v starem mestnem jedru, na levem bregu reke Salzach, ki deli mesto na dva dela, sem naštel najmanj 10 cerkva in samostanov, približno toliko pa jih je tudi preko reke na desnem bregu. Danes sol mestu ne zagotavlja več takšne gospodarske moči, a se vanj vseeno steka veliko denarja, ki ga prinaša nov rudnik, to je turizem. Salzburg je mimogrede tudi rojstno mesto čudežnega dečka glasbenika Wolfganga Amadeusa Mozarta. V starem mestnem jedru se nahaja hiša, kjer se je rodil. Čeprav je tu živel le kratek čas svojega kratkega življenja, pa njegovo ime vseeno privablja številne turiste z vsega sveta. Prav gotovo Solnograda ni vredno obiskati le zaradi Mozarta, ampak tudi zato, ker je lepo zgodovinsko mesto.

Solnograd ima močne povezave tudi s številnimi Slovenci, ki so tam študirali in se oblikovali. Naj omenim le dva, in sicer Primoža Trubarja in Valentina Staniča. Za Primoža Trubarja vemo, da je postavil temelje slovenskemu knjižnemu jeziku, Valentin Stanič (1774–1847) pa je bil duhovnik, humanist in eden najdrznejših alpinistov tistega časa. Po njem se danes imenuje ena od planinskih koč na poti na Triglav. Ko je dokončal študij in bil leta 1802 posvečen v duhovnika, je iz Salzburga prišel domov peš. Za pot preko številnih gorskih prelazov do Kanala ob Soči, dolgo več kot 200 kilometrov, je potreboval vsega šest dni!

Mi smo v starem mestnem jedru poleg frančiškanske cerkve obiskali še nekaj cerkva v njeni bližini, nato pa odšli v priljubljeno romarsko baziliko Maria Plain, ki se nahaja nedaleč od Solnograda. V baziliki nad glavnim oltarjem je slika božje matere z detetom Jezusom. Čeprav je bila stavba, ki je to podobo v 16. stoletju hranila, v požaru uničena in upepeljena do tal, je slika v njej ostala čudežno nedotaknjena. V baziliki nas je sprejel pater benediktinec Edmund, ki je osem let svojega življenja preživel v Limbušu pri Mariboru in ima na ta čas lepe spomine. V romarski baziliki Maria Plain je gospod župnik Marko Mohor Stegnar tudi daroval mašo.

Na poti domov smo se ustavili na slikoviti kmetiji Schauphof v Flachauwinklu, ki ohranja videz nekaj stoletij stare stavbe. Tam so nam člani družine Unterwurzacher postregli okusno pozno kosilo.

Proslava ob dnevu boja proti okupatorju, 27. april 1941–2026

Avtor članka: Matjaž Aškerc,
predsednik Zveze združenj borcev Litija/Šmartno

V ponedeljek, 27. aprila, je na Javorskem pilu nad Gabrovko Zveza združenj borcev za vrednote narodno osvobodilne borbe Litija/Šmartno v sodelovanju z Občino Litija priredila spominsko slovesnost ob 85. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte.

Proslavo je s slovensko himno začel Pihalni orkester Litija pod vodstvom Vasje Namestnika. Sledil je nagovor predsednika Zveze združenj borcev Litija/Šmartno, Matjaža Aškerca, v katerem je pozdravil vse navzoče, župana Občine Litija gospoda Francija Rokavca, ministra za javno upravo mag. Franca Propsa ter ministra za vzgojo in izobraževanje dr. Vinka Logaja, nastopajoče, praporščake.



Pozdravnemu nagovoru je sledil kratek kulturni vložek ter napoved slavnostne govornice na proslavi, podžupanje Občine Litija gospe Lijane Lovše, ki je v svojem govoru izpostavila pomembnost takratnih dogodkov ter poudarila, da so le strpnost in sodelovanje, povezovanje in enotnost tista prava pot za boljšo prihodnost, ki temelji na dogodkih pred in med drugo svetovno in osamosvojitveno vojno. Prav tako je predočila pomembnost 1. maja, praznika dela, ter naglasila, da je izborjene pravice delavcev potrebno spoštovati in ohraniti. Na koncu svojega govora se je zahvalila vsem sodelujočim ter zaželela vsem občankam in občanom Litije, Šmartna in tam prisotnim lepe prihajajoče praznike.

Kulturni program, ki ga je povezoval Boštjan Poglajen in v katerem so se prepletale recitacije in opisi dogodkov tistega časa, je zaključil Pihalni orkester Litija z venčkom borbenih pesmi ter odhodom praporščakov s prizorišča proslave. Sledilo je še tovariško druženje pri domu Lovske družine Gabrovka.

V imenu Zveze borcev za vrednote narodno osvobodilne borbe Litija/Šmartno se iskreno zahvaljujem podžupanji Občine Litija gospe Lijani Lovše za iskren slavnostni govor, županu Občine Litija Franciju Rokavcu za pomoč pri organizaciji dogodka, Teji Kraševec, Pii Utenkar in Viliju Lušini za doživete predstavitve pesmi in recitalov. Iskrena hvala Pihalnemu orkestru Litija, praporščakom, LD Gabrovka ter vsem udeležencem prireditve, ki ste s svojo prisotnostjo in nesebično pomočjo pri organizaciji dali pečat dogodku.

Blagoslovljen temeljni kamen za nov župnijski dom

Avtor članka: Uroš Pušnik



Prav gotovo smo bili v nedeljo, 3. maja 2026, v Šmartnem pri Litiji priča zgodovinskemu dogodku, saj smo bili lahko prisostni pri blagoslovu temeljnega kamna za nov župnijski dom sv. Martina. Kot je izpostavil župnik g. Marko Mohor Stegnar, se v besedah »župnijski dom« skriva globlji pomen: je župnijski in je namenjen župljanom, posameznikom, skupinam, njihovemu srečevanju in raznim dejavnostim, a obenem je tudi dom, kjer se bo vsak počutil sprejetega.

Termin slovesnosti, 3. maja 2026, se povezuje s 1. majem 1910, ko je bil položen temeljni kamen za dvorano Društvenega doma. Nova stavba župnijskega doma bo tako naslednica zgodovinskega Društvenega doma v Šmartnem. Župnija je sicer postala lastnica stavbe Društvenega doma šele leta 1935, ko ga je odkupila od Hranilnice in posojilnice. Na začetku druge svetovne vojne si je Društveni dom prilastil nemški okupator, po koncu vojne pa komunistična oblast. Po osamosvojitvi je bila stavba sredi devetdesetih let v zelo slabem stanju vrnjena župniji v postopku denacionalizacije.



Slovesno sv. mašo in blagoslov je vodil upokojeni ljubljanski nadškof dr. Anton Stres. V nagovoru je izpostavil, da se v današnjem protikrščanskem ozračju poskuša marsikaj zamolčati in prikriti, še posebej ustvarjalna in krščanska preteklost, na kar moramo biti kot kristjani in Evropejci ponosni. *»Zato, da bi še naprej svojo osebnost in skupnost gradili na temeljnem kamnu, ki je Jezus Kristus, bomo danes blagoslovili temeljni kamen za novi župnijski dom, kjer se bo vaše krščansko občestvo zbiralo in utrjevalo v svoji zvestobi Jezusu Kristusu, ki ostaja tudi za nas naša edina pot,«* je še navedel.

Nadškofu dr. Antonu Stresu so se ob oltarni mizi pridružili še župnik g. Marko Mohor Stegnar ter oba duhovna pomočnika dr. Roman Globokar in g. Vinko Malovrh. Slovesnost so polepšali skavti, narodne noše, ljudska in ubrana pesem mešanega župnijskega zbora ter pobožna molitev navzočih.

Po sv. maši je na župnijskem dvorišču, nedaleč stran od gradbišča, potekala krajša slovesnost z blagoslovom. Temeljnemu kamnu v pozdrav so pritrkovali domači pritrkovalci, slovesnosti pa so se udeležili še župan g. Blaž Izlakar in predstavniki gradbenega nadzora, podjetja Pino, d. o. o.

V kulturnem programu sta sodelovala mešani cerkveni pevski zbor sv. Martina in otroški zbor Žvrgolevčki. Župan g. Blaž Izlakar je ob tej priložnosti dejal, da smo priča začetku čudovite spremembe, ki bo v prihodnjosti krasila in lepšala podobo kraja in občine Šmartno pri Litiji. Ob koncu se je naše nedeljsko druženje ob dobrotah domačih gospodinj in Vinogradniškega društva Štuc že prevesilo v sončno popoldne.

Naj bodo vsa dela in koraki pri začrtanem projektu varni.

Majske slovesnosti v Šmartnem

Avtor članka: Uroš Pušnik

Tudi letos sta bili v maju v Šmartnem dve lepi slovesnosti.

Florjanova nedelja

Posamezni člani vseh devetih gasilskih društev Gasilske zveze Šmartno pri Litiji so se udeležili Florjanove maše v nedeljo, 10. maja 2026, ko so s slovesnim vstopom prišli v šmarsko cerkev. Slovesnost je vodil duhovni pomočnik dr. Roman Globokar. V nagovoru nas je spomnil na Jezusovo zagotovilo: »... *Jaz sem z vami vse dni ...*« Ljudje hrepenimo po nekom, ki je z nami, nas spremlja in razume. Če tega ni, se počutimo osamljene in zapuščene. Tako, kot nas Sv. Duh povezuje v eno, nas tudi gasilci, »... *ki ste odprti Božjemu duhu za pomoči ljudem v stiski in nesreči...*«, je še poudaril.

Slovesnost so spremljali ubrano petje domačega cerkvenega zbora, lepo sodelovanje in zbrana molitev vernih. Ob koncu je gasilcem ob njihovem prazniku čestital tudi domači župnik g. Marko Mohor Stegnar ter se jim zahvalil za požrtvovalno delo in pomoč, ki jo brezpogojno nudijo vsem ljudem v različnih preizkušnjah. Obenem se je vsem gasilkam in gasilcem še enkrat zahvalil za vso pomoč, ki jo je bila župnija deležna pri odlični organizaciji redarstva ob lanski slovesnosti nove maše našega rojaka Matije Goloba. Naj sv. Florjan varuje, gasilke in gasilce pa varuje in vodi pri njihovem plemenitem delu.

Druga lepa slovesnost so bili **zakonski jubileji**.

Na sončno binkoštno nedeljo, 24. maja 2026, smo se šmarski farani veselili s tistimi zakonskimi pari, ki letos obhajajo obletnico poroke. »*Zakonska ljubezen je nekaj vzvišenega,*« je dejal župnik Marko Mohor Stegnar in poudaril, da zakonci v teh trenutkih prinašajo v cerkev zahvalo za vzpone in padce, za zdravje, spoštovanje, družinsko srečo, saj da »... *Cerkev sije v lepoti in v svoji veličini za vsakega posebej, kot na dan vašega velikega dne*«

Sodelovanje jubilantov, ubrana pesem domačih pevcev ter lepo bogoslužje so dajali težo trenutkom. Letošnje slovesnosti se je udeležilo 29 zakoncev, med katerimi prav gotovo izstopata zakonca Meserko, ga. Jelka in g. Ivan, ki letos obhajata 60 let skupnega življenja. Vsem jubilantom čestitamo ter jim želimo božjega varstva, ljubezni, zdravja, medsebojnega spoštovanja in darovanja drug drugemu.



Članska ekipa RD Herz Šmartno zaključila sezono 2025/2026 – pogled že usmerjen naprej

Avtor članka: Ernest Mrzel, RD Herz Šmartno



Foto: Luban Jerina

Za člansko ekipo RD Herz Šmartno je zahtevna sezona 2025/2026 v 1. B slovenski rokometni ligi, ki jo zaključujemo na končnem 8. mestu. Sezona je bila polna vzponov in padcev, težkih tekem, številnih izzivov ter tudi poškodb, ki so v ključnem delu prvenstva močno vplivale na širino ekipe in potek zaključka sezone.

Kljub zahtevnemu obdobju je ekipa skozi celotno sezono pokazala veliko mero borbenosti, povezanosti in pripadnosti klubu. Fantje so tudi v najtežjih trenutkih stopili skupaj, ostali enotni kot ekipa ter dokazali pravi športni karakter. Prav ta ekipni duh je bil ena največjih pozitivnih zgodb letošnje sezone.

V rednem delu prvenstva si je ekipa priborila nastop v ligi za prvaka, v kateri so sledili obračuni z najboljšimi ekipami 1. B SRL. V končnici so odločale malenkosti, ob številnih odsotnostih in napornem ritmu tekem pa je bilo težko držati rezultatsko kontinuiteto do samega zaključka prvenstva.

Ob zaključku sezone gre velika zahvala vsem igralcem, trenerjem, klubskim delavcem, navijačem, sponzorjem in podpornikom, ki ste skozi celotno leto stali ob strani ekipi. Vaša podpora je bila izjemno pomembna tako v trenutkih zmag kot tudi v zahtevnejših obdobjih sezone.

V RD Herz Šmartno ostajamo optimistični in motivirani. Letošnja sezona je prinesla veliko koristnih izkušenj, na katerih želimo graditi v prihodnje. Verjamemo, da lahko s trdim delom, dobro energijo in nadgradnjo ekipe v prihodnji sezoni znova naredimo korak naprej.

Ekipa že pogleduje proti novi sezoni in novim izzivom, ko bo cilj jasen – nadaljevati zgodbo povezane, borbene in srčne ekipe.

»Borimo se za Šmartno!«

Športno društvo Sokoli: od rekreacije do skupnosti

Avtor članka: ŠD Sokoli Šmartno 2024





Spomladi leta 2024 se je na takrat dotrajanem nogometnem igrišču Sokolsko začela rekreacija, ki danes uspešno poteka že tretje leto zapored. Po nekaj odigranih torkovih rekreacijah se je porodila ideja o ustanovitvi novega športnega društva – Športnega društva Sokoli 2024.

S pomočjo lastnih sredstev in podporo lokalnih donatorjev, ki se jim iskreno zahvaljujemo za vso pomoč, nam je v zadnjih treh letih uspelo izvesti več delovnih akcij in igrišče prenoviti. Naše delo pa se s tem ne končuje. Tudi v prihodnje želimo skrbeti za igrišče in njegovo okolico ter nadaljevati z vlaganjem v razvoj športnega prostora za krajane vseh generacij.

Med prihodnjimi cilji društva je tudi ustanovitev nogometne ekipe, ki bi lahko nastopala v OLMN ligi, zato vabimo vse zainteresirane, ki bi se želeli pridružiti društvu, da nas kontaktirajo prek družbenih omrežij ali na telefonski številki 051 847 684 (Žiga).

Posebno pozornost namenjamo tudi najmlajšim. Letos bomo med poletnimi počitnicami že drugo leto zapored organizirali aktivnosti za naše »Mini Sokole«, kar nam predstavlja še posebej pomemben del delovanja društva. Otrokom želimo omogočiti kakovostno preživljanje prostega časa, gibanje, druženje ter spoznavanje športa skozi igro in zabavo.

Na rekreacijo in treninge vabimo prav vse – ne glede na starost ali telesno pripravljenost. Ni pomembno, ali ste v odlični formi ali pa si želite le nekaj gibanja po službi. Pomembno je, da se pridružite in postanete del zgodbe, ki jo skupaj gradimo tukaj v Šmartnem. Seveda so vse vadbe brezplačne.

Naš cilj ni zgolj ohraniti igrišče, temveč ga postopoma razviti v prijeten športni in družabni prostor za vse generacije. Več informacij o počitniških aktivnostih in rekreaciji bomo sproti objavljali na naših družbenih omrežjih, zato vabimo vse, da spremljajo naše objave.

Naprej, Sokoli!

Najmlajši strelci z zavidljivimi uspehi

Avtor članka: Strelsko društvo Šmartno - Litija



Učenci osnovnih šol se v športnem duhu radi pomerijo na različnih področjih.

Med športniki v streljanju z zračnim orožjem na 10 m so se 35. državnega prvenstva v Ormožu konec marca udeležili tudi člani Strelskega društva Šmartno - Litija – Tadej Vozelj iz litijske in Aiša Saje ter Anže Hauptman iz šmarske osnovne šole. Nastopili so v različnih starostnih kategorijah in v hudi konkurenci vsi trije dosegli lep rezultat. Trenirajo manj kot leto dni, zato so presegli vsa pričakovanja. Posebej je navdušila Aiša, ki se je okitila z bronasto medaljo. Vsem trem iskrene čestitke!

Naši najmlajši člani se upravičeno pozdravljajo s strelskim pozdravom »Muš«. Veste, kaj pomeni in od kod smo ga posvojili?

KGZ LITIJA

Kmetijsko gozdarska zadruga Litija z.o.o.,
Valvazorjev trg 3, 1270 Litija

V trgovinah KGZ Litija: TC-Supermarket Litija, Pc Šmartno, Senožeti, Kresnice, Jevnica, Vače in Kostrevnica so na voljo:
Mercatorjeve prodajne akcije in

AKCIJA KGZ LITIJA


ČOKOLINO 1,8kg
12,79 €


BARCAFFE 400g
7,99 €


CEDEVITA 900g
5,99 €


LUČKA, JEŽEK 8-PAK
4,99 €


MLEKO TRAJNO 1L
0,95 €


ČEVAPČIČI LESKOVAČKI 450g
4,99 €


SIRUP LED. ČAJ 1L
2,79 €


RADENSKA 1,5L
0,79 €


COCKTA CLASIC 1,5L
1,49 €


RADLER COLA 0,5L
0,89 €


MALT ANANAS 0,5L
0,89 €


PIVO UNION 0,5L 6-PAK
6,49 €

Dobrodošli v trgovine KGZ Litija!
SPREMLJAJTE NAS TUDI NA FB!
www.kgz-litija.si
Ponudba velja do konca junija 2026 oziroma do prodaje zalog. Slike so simbolične.

Zabavni kotiček

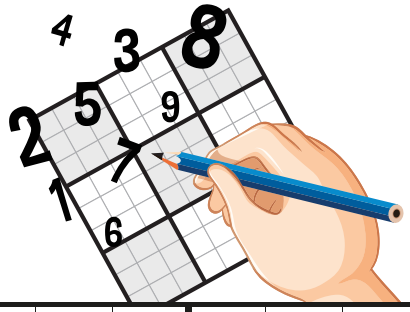

4		1	6	9		5		
2			5	3		4		
5	6							9
8	1				5		2	
9		7				1		4
	4		7				6	8
7							4	1
		2		1	7			5
		4		6	3	7		2



KRIŽANKE CAJTNG.NET (5,06)	NEKDANJI CELJSKI ROKOMETAŠ VUGRINEC	KDOR OTEPA SNOPE	NEKDANJA HRVAŠKA TENIŠKA IGRALKA, IVA	ŽELJA PO HRANI, VOLJA PO JEDI, SLAST, TEK	MESTO V ITA., BLIZU JADRAN. MORJA, RAVENNA	BERETE KRAJEVNE NOVICE	RUMENO RJAVA BARVA, RUMENICA	ENAKI ČRKI / IZDELEK PRI PRERI-SOVANJU
ČLOVEK NA BOŽJI POTI, BOŽJE-POTNIK						PREVIDNOST, PAZLJIVOST (KNJIŽ., REDKO)		
DEL KOLESARSKE DIRKE						SL. TENIŠKA IGR, TINA / SL. ALPINIST, FRANC		
BREZVEREC (ZAST.), IZ KNJIGE ZNANI TOMAŽ								
DELAVEC V LEKARNI, APOTEKI, LEKARNAR								
STALJENA SNOV							DVAJSETE-REC, TELO, OMEJENO Z 20 ENAKO-STR. TRIKOT.	
KDOR KAJ OČITA, KRITIK (SLABŠ.)							RASTLINA, KI SE GOJI IN UPORABLJA KOT SOLATA	

SESTAVIL: RAJKO ORISHA	NEDOSTO-PEN, NEPRI-LJUDEN ČLOVEK (EKSPR.)	VISOKA STOPNJA JEZE, SRD (KNJIŽ.)	KRAJ JUGO-VZHODNO OD GRO-SUPLJEGA	ALENKA GODEC, SREBRO	LILIJEVKA S SABLJASTIMI LISTI IN BELI-MI CVETI, ZMAJEVEC	NEKD. YU FILMSKI IGRALEC ŽIVOJINOVIĆ (1933-2016)	STAREJŠE CITROEN. VOZILO
OBJEKT, KI IMA STENE IN STREHO, POSLOPJE, STAVBA							
VRSTA UGANKE, ČRKOVNICA, PREME-TANKA							
GRELNO TELO / OČETOV ALI MATER. BRAT				OČE, OČKA, ATEK, ATA / HRV. NAFTNA DRUŽBA			
							BERETE KRAJEVNE NOVICE
ANA V DALMACIJI / KRATEK REZ			KANADSKI PEVEC, PAUL / PISMENA OPOMBA	UMETNOST / GRM, KI JE SIMBOL ZDRAVJA		MAJHEN KROG, KROGEC, NASPROTNIK KRIŽCA	REKA V AFRIKI, DESNI PRITOK NILA
	ISTO KRVNO SORODSTVO / OTOŽEN TON. NAČIN				SIBIRSKI VELETOK / PEVEC SMOLAR		
DOLŽINA, IZRAŽENA V METRIH / KNOCK OUT							

SLS VABILO

Slovenska ljudska stranka (SLS) v sodelovanju z Mestnim odborom Ljubljana, Občinskim odborom Litija in Občinskim odborom Šmartno pri Litiji, vabi na tradicionalno druženje ob dnevu državnosti s kresovanjem, ki bo v **torek, 23. junija 2026**, na **Jančah od 19:00** naprej.

Dogodek bo tudi letos priložnost za prijetno druženje, obujanje pomena slovenske državnosti ter krepitev skupnosti v prazničnem vzdušju.
Ob tej priložnosti vabljeni tudi k maši za domovino ob 19:00, ki jo bo daroval dr. Janez Grilj.
Organizatorji vabijo vse krajane, družine in prijatelje Slovenije, da se pridružijo večeru ob kresu, glasbi in prijateljskem druženju.

Prisrčno vabljeni na Janče ob praznovanju 35. obletnice samostojne Slovenske države.





Zahvale



Družina je kot drevo.
Njegove veje rastejo v različne smeri,
a korenine ostajajo iste.
Hvala, da sta nam otrokom dala trdne korenine ter bila ob nas, ko so iz njih rasle nove veje – vajini vnuki, vnukinje in pravnuki.
Vajino drevo še danes raste naprej z ljubeznijo, ki sta jo podarila svoji družini. Hvala za vse.



V SPOMIN

Že tri leta minevajo od našega zadnjega slovesa od mame, dve leti pa od dneva, ko je odšel še ata.

ALOJZIJA GROŠELJ

(13. 7. 1933–25. 4. 2023)

in

ALEKSANDER MELHIOR GROŠELJ

(13. 12. 1929–23. 6. 2024)

Naj spomini nanju še dolgo odmevajo z ljubeznijo in toplino.

Hvala vsem, ki se ju spominjate, prižgete svečko in postojite ob njunem grobu.

Vsi njuni



Ni besed, ki bi zapolnile praznino,
ki je ostala za tabo.
Ostajajo le spomini, ljubezen
in tiha bolečina v srcu.

V SPOMIN

BLAŽ DREMELJ

4. 1. 1986–3. 6. 2025

Ob prvi obletnici smrti našega dragega Blaža bi se radi iz srca zahvalili vsem, ki se ga spominjate in nam stojite ob strani.

Vsaka prižgana sveča, stisk roke, beseda tolažbe in misel nanj nam pomenijo več, kot lahko povemo z besedami.

Čeprav ga ni več med nami, ostaja del naših src in naših najlepših spominov.

Hvala vsem.

Njegovi domači



JANEZ (IVAN) AMBROŽ

Ob boleči prvi obletnici smrti dragega moža in očeta se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ga ohranjate v lepem spominu.

S svojim dobrim srcem, pripravljenostjo pomagati in nesebičnostjo je pustil neizbrisen pečat. Vedno je znal prisluhniti, pomagati in stati ob strani tistim, ki so ga potrebovali.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, prižigate sveče ali ohranjate spomin nanj v svojih mislih in besedah.

Njegova dobrota in dela bodo ostali z nami za vedno.

Atek, pogrešamo te.

Njegovi najbližji



Tvoja pot se je končala,
a sled, ki si jo pustil, ostaja večna.
Morda te ni več ob nas,
a boš za vedno del naših dni in naših src.

ZAHVALA

MILAN KOCI

7. 3. 1940–16. 4. 2026

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem za izrečeno sožalje, tolažilne besede in stiske rok. Še posebej se zahvaljujemo Zavodu Pristan, pogrebni službi, pevcem in župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi



Ostajaš z nami v tišini večerov,
v svetlobi sveč in
nežnih mislih, nepozabljena . . .

V SPOMIN

22. maja je minilo eno leto, odkar si nas mnogo prezgodaj zapustila draga žena, mami, babica, tašča, sestra in teta

NADA ULČAR

iz Gozd - Reke, Šmartno pri Litiji.

Mineva leto, odkar si odšla, a tvoj glas še vedno tiho živi med nami.
V drobnih navadah, v toplini besed, v spominih, ki ne zbledijo.

Čeprav te ni več med nami, si v vsakem objemu, lepi misli in molitvi.
S hvaležnostjo te nosimo v srcu —
danes, jutri in za vedno.

Vsi tvoji

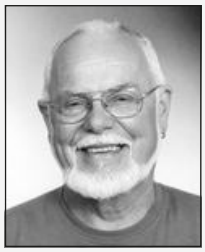

Ljubil si zemljo, a sedaj
te ni na vrtu.

ZAHVALA

RAFAEL PIBERNIK

22. maja 2026 smo te v 76. letu starosti pospremili na zadnji poti.
Iskrena hvala vsem sosedom, prijateljem in znancem
za izrečeno sožalje, sveče, cvetje in darove.

Posebna zahvala za pomoč ob bolezni sosedoma Sreču in Rudiju.
Srčna hvala vsem, ki ga boste ohranjali v lepem spominu.

Pogrešali ga bomo: žena Nana, hči Mateja, sin Rafko in vnuk Gal z Nicol



ZAHVALA

ZVONE BERDAJS

12. 6. 1957–6. 5. 2026
iz Oble Gorice, Primskovo

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podporo ter besede tolažbe ob našem slovesu.

Hvala gospodu župniku Marku Mohorju Stegnarju za lepo opravljen obred, nosilcem praporov za izkazano spoštovanje in častno spremstvo, pevcem Moške vokalne skupine Lipa za ganljive pesmi slovesa, PGD Primskovo za pomoč in podporo ter pogrebni službi KSP Litija za spoštljivo organizacijo pogreba. Zahvaljujemo se tudi Sadjarskemu društvu Litija, Vinogradniškemu društvu Štuc in Društvu upokojencev Šmartno pri Litiji.

Posebna zahvala dolgoletni pokojnikovi prijateljici gospe Marinki Vidgaj za ganljiv govor ter bratom in sestram za njihove besede in dragocene spomine.

Hvaležni smo tudi vsem njegovim prijateljem za prijateljstvo, bližino in trenutke, ki so jih delili z njim skozi življenje.
Srčna hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči: žena Jelka, hči Alenka in sin Marko z družinama ter bratje Stane, Lojze in Jože ter sestre Fani, Metka, Tončka in Marica z družinami

Valvasorjev pogled v naravo: čebele in čebelarstvo na Kranjskem

Avtor članka: Tim Šteferl

20. maja smo obeležili svetovni dan čebel – dan, ki ga je Organizacija združenih narodov na pobudo Slovenije posvetila čebelam in drugim opraševalcem, ki imajo ključno vlogo pri zagotavljanju prehranske varnosti. Čeprav se čebelarstvo na Slovenskem domnevno omenja že v nekaterih urbarjih iz 13. stoletja, je prvi obsežnejši in konkretnejši zapis o njem zapustil Janez Vajkard Valvasor v svoji znameniti *Slavi vojvodine Kranjske* iz leta 1689.



V emblemu Academie operosorum Labacensium (Akademije delovnih Ljubljančanov) je osrednji atribut panj s čebelami, ki simbolizirajo delavnost in pridnost (Andreas Trost, 1693).

*»V deželi vidiš različne muhe in mušice, med njimi imajo prednost čebele. Na Kranjskem jim pravijo **zhebela** in jih imajo tu silno veliko; obogate marsikaterega poštenega gospodarja, če ga hoče Bog blagosloviti z njimi. In ker bi marsikdo prav rad bral, kako gojijo na Kranjskem te pridelovalke voska in medu, kako jih vzdržujejo in kako jih rabijo, hočem o tem nekoliko poročati.«* Tako Valvasor v tretji knjigi *Slave vojvodine Kranjske* začne svoj precej obsežen zapis o čebelarstvu na Kranjskem. Iz njegovih besed lahko sklepamo, da je imel do čebelarstva zelo pozitiven odnos in da ga je imel za pomembno gospodarsko dejavnost, vredno podrobnejšega opisa.

V nadaljevanju opisuje čebelnjake. Zapiše, da imajo *»v tej deželi posebne hišice za čebele, kamor spomladi, navadno na cvetno nedeljo, postavijo panje in jim odpro žrela«*. Iz tega lahko razberemo, da se je gospodarjenje s čebelami v 17. stoletju precej razlikovalo od današnjega. Medtem ko danes panje običajno prezimujemo v čebelnjakih, so jih v Valvasorjevem času pred zimskim mrazom zaščitili tako, da so jih prestavili v vsaj deloma izolirane prostore, pogosto na podstrešje, v čebelnjak pa so jih prenesli šele spomladi. Panji so bili navadno izdelani iz zbitega lesa, nekateri pa tudi iz votlih drevesnih debel. Valvasor nam je zapustil tudi prvo znano upodobitev čebelnjaka na Slovenskem. Na grafiki gradu Ig v *Topografiji vojvodine Kranjske* iz leta 1679 je na grajskem dvorišču mogoče opaziti čebelnjak s kladami (t. j. vrsta panja).

Čeprav Valvasor ne pove natančno, katero pasmo čebel opisuje, lahko namig najdemo v njegovem zapisu, da *»panji pogosto rojijo dvakrat, trikrat ali celo štirikrat«*. Najverjetneje je imel v mislih kranjsko čebelo oziroma kranjsko sivko (*Apis mellifera carnica*), edino avtohtono slovensko pasmo čebele, ki je znana po svoji rojivosti.

Tu pa se njegov zapis o čebelah in ravnanju z njimi pravzaprav konča, saj je večji del besedila gospodarske narave. Veliko prostora nameni medu in predvsem izdelavi medice, ki je bila v tistem času zelo priljubljena pijača.

Med so navadno pobirali *»jeseni po sv. Mihaelu«* (29. september). Čebele so z dimom pregnali iz panjev, da so lahko prišli do medu. Tega je bilo na Kranjskem očitno v izobilju, saj Valvasor zapiše: *»Kako bogato se na Kranjskem cedi in pretaka med, lahko sklepaš iz njegove nizke cene.«* Med so izvažali tudi v druge dežele, vsako leto pa naj bi ga velike količine romale predvsem v Salzburg. Na kratko omeni tudi izdelavo voska, ki so ga množično izvažali v Italijo, zlasti v Benetke. Ob koncu pa se precej podrobno razpiše o pripravi medice in navede precej natančen recept za njeno izdelavo. Njeno moč in priljubljenost nekoliko hudomušno opiše z besedami: *»Medica ima lepo in čisto zlato barvo in drži vse leto, če je dobro kuhana. V moči ji nobeno vino ni enako, zato tudi pivce dobro okajene pošlje domov.«*

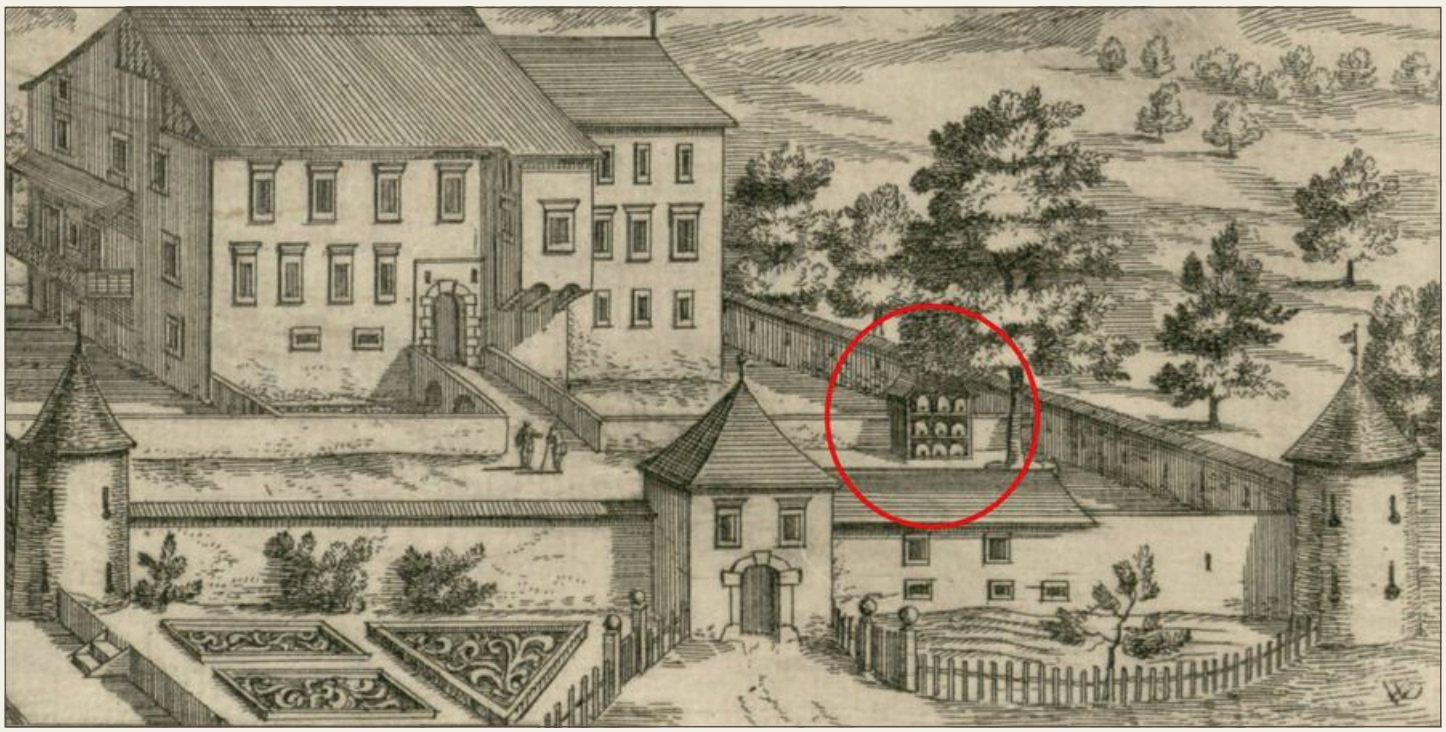

Na dvorišču ižanskega gradu je Valvasor prvič upodobil čebelnjak (Topografija vojvodine Kranjske, 1679).